

# VNITŘNÍ PERIFERIE PRAHY

MARTINA NOVÁKOVÁ

## Vnitřní periferie Prahy

diplomní projekt

**Martina Nováková**

atelier Kohout Tichý

FA ČVUT v Praze

15118 Ústav nauky o budovách

akademický rok 2014/2015



### **vedoucí práce**

Doc. Ing. arch. Michal Kohout

Ing. arch. David Tichý, Ph.D

### **konzultace**

Ing. arch. Bořek Peška

České vysoké učení technické v Praze, Fakulta architektury

**2/ ZADÁNÍ diplomové práce**

Mgr. program navazující

jméno a příjmení: Martina Nováková

datum narození: 7. 10. 1986

akademický rok / semestr: 2014/15 ZS  
ústav:

vedoucí diplomové práce: doc. Ing. arch. Michal Kohout  
konzultant: Ing. arch. David Tichý Ph.D.

téma diplomové práce: Vnitřní periferie Prahy  
viz přihláška na DP

zadání diplomové práce:

1/ popis zadání projektu a očekávaného cíle řešení  
Diplomová práce se bude zabývat fenoménem vnitřní periferie v městském prostředí. Práce bude navazovat na teoretickou část předdiplomního semináře. V úvodu bude představena typologie různých typů vnitřní periferie a navržena strategie přístupu jejich řešení. Možnosti uplatnění této strategie se bude diplomová práce snažit prověřit prostřednictvím konkrétních návrhů na modelovém příkladu tří pražských lokalit. Zvolenými lokalitami jsou Motol, Slatiny a Barrandov. Řešení problému vnitřní periferie v rámci těchto lokalit bude navrženo pomocí třech vybraných strategií: vymezení a artikulace „prázdná“, revitalizace hybridní formou městské krajiny a doplnění městskou strukturou.

## 2/ Stavební program

1. Intervence: doplnění městskou strukturou (lokalita Barrandov)

Budou prezentovány principy řešení veřejných prostorů a zástavby

Návrh prověřit například:

- koncepci zástavby ( hustoty, podlažnost, kapacity, návaznost na okolí, charakter prostorů a staveb..)

2. (Ne)intervence: artikulace prázdná/ krajina (lokalita Motol)

Představí způsoby vymezení nezastavěného prostoru a jeho zpřístupnění

Návrh prověřit například:

- hraniční struktury (stavební - domy, zdi, cesty; přírodní – terén, vegetace)
- prostupnost územím a jeho kvalita (cestní síť)

3. Intervence: kultivace hybridní formou městské krajiny (lokalita Slatiny)

Představí alternativu k standardním městským formám

Návrh prověřit například:

- možnosti strukturalizace, režim území
- koexistence různých způsobů využívání území - možnosti sdílení (využití na pomezí rekreace a zemědělství - community gardening, sport, atd.)

## 3/ popis závěrečného výsledku, výstupy a měřítko zpracování

- úvod do problematiky vnitřních periferií
- analytická část
- koncepční schémata
- situace lokality
- urbanistické řezy
- urbanistické detaily
- vizualizace

M 1:5000 (eventuálně 1:2000)

Rozsah a měřítko jednotlivých výkresů či modelu mohou být vedoucím projektu ještě upřesněna.

Datum a podpis studenta

26.9.2014

Nováková

Datum a podpis vedoucího DP

29.9.2014

Kohout

Datum a podpis děkana FA ČVUT

registrováno studijním oddělením dne

29.9.14

**ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE**  
**FAKULTA ARCHITEKTURY**

**AUTOR, DIPLOMANT:** Bc. Martina Nováková  
AR 2014/2015, ZS

**NÁZEV DIPLOMOVÉ PRÁCE:**

Vnitřní periferie Prahy

**JAZYK PRÁCE:** ČJ

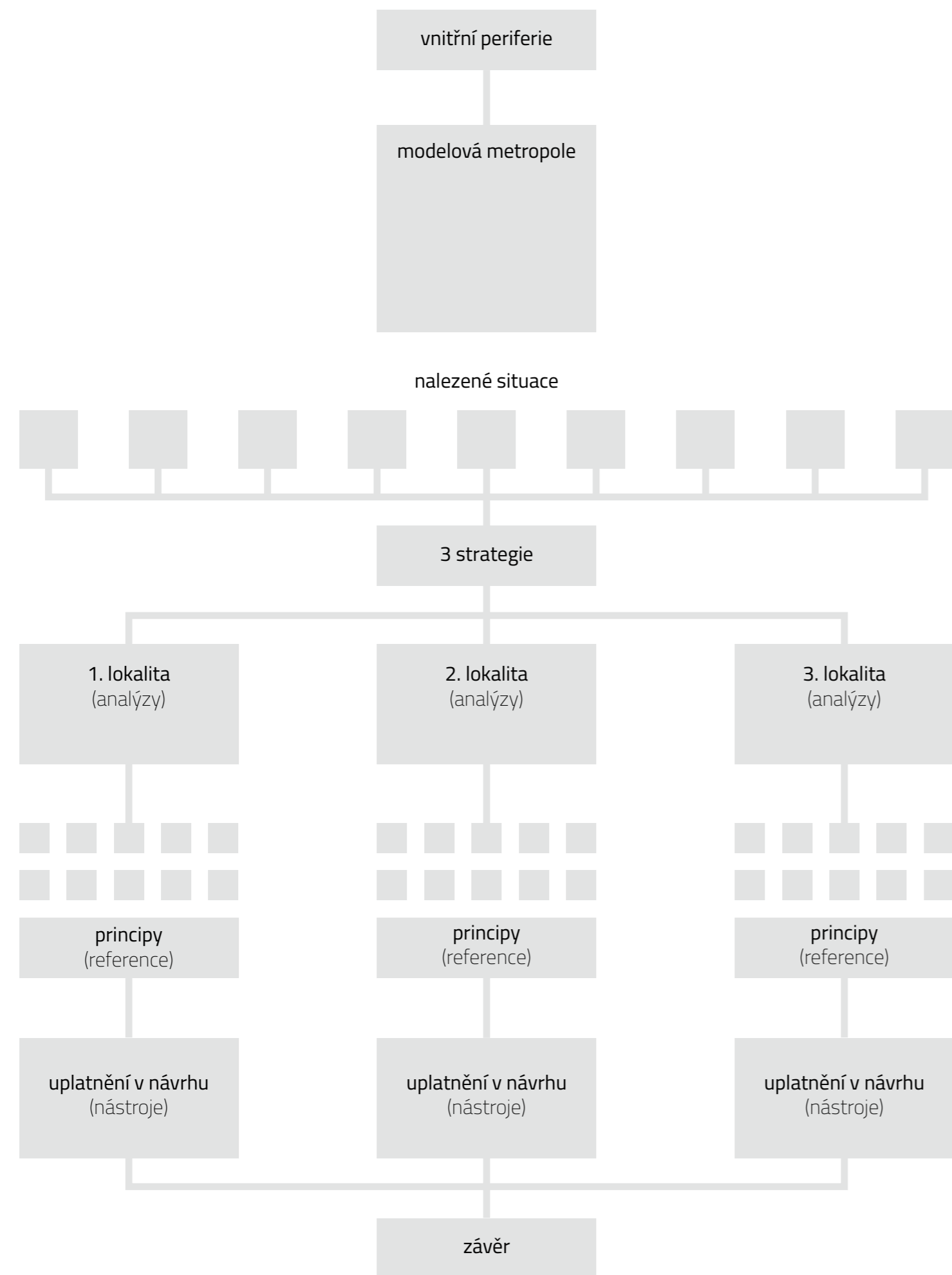
<b>Vedoucí práce:</b>	doc. Ing. arch. Michal Kohout Ing. arch. David Tichý Ph.D.	<b>Ústav:</b> 15118 Ústav nauky o budovách
<b>Oponent práce:</b>		
<b>Klíčová slova</b> (česká):	vnitřní periferie, terrain vague, strategie	
<b>Anotace</b> (česká):	Diplomová práce se zabývá fenoménem vnitřní periferie v městském prostředí. V úvodu je představena typologie různých typů vnitřní periferie a navržena strategie přístupu jejich řešení. Možnosti uplatnění této strategie se diplomová práce snaží prověřit prostřednictvím konkrétních návrhů na modelovém příkladu tří pražských lokalit. Zvolenými lokalitami jsou Motol, Slatiny a Barrandov. Řešení problému vnitřní periferie v rámci těchto lokalit je navrženo pomocí třech vybraných strategií: vymezení a artikulace „prázdná“, revitalizace hybridní formou městské krajiny a doplnění městskou strukturou.	
<b>Anotace</b> (anglická):	The thesis focuses on the phenomenon of inner periphery in urban environment. At the beginning, an overview of different types of inner periphery is given along with possible strategies how to approach them. The thesis is trying to investigate the possibilities of the strategies' implementation in three locations in Prague: Motol, Slatiny and Barrandow. There are three strategies suggested of approaching the problem of inner periphery: delineation and articulation of "the void", revitalization through a hybrid form of urban landscape and "filling" of the void space by urban structures.	

**Prohlášení autora**

Prohlašuji, že jsem předloženou diplomovou prací vypracoval samostatně a že jsem uvedl veškeré použité informační zdroje v souladu s „Metodickým pokynem o etické přípravě vysokoškolských závěrečných prací.“

V Praze dne 9.1.2015

podpis autora-diplomanta



# Obsah

## 1

### Teorie

- 1.1/ Prolog
- 1.2/ Pojmy
- 1.3/ Praha - makropohled na vnitřní periferie

## 2

### Typologie

- 2.1/ Příklady typologií
- 2.2/ Pražské situace

## 3

### Strategie

- 3.1/ Vymezení
- 3.2/ Vyplnění mětskou strukturou
- 3.3/ Hybridní krajina

## 4

### Analýza

- 4.1/ Kontext města
- 4.2/ Místo a situace

## 5

### Návrh

- 5.1/ Principy
- 5.2/ Aplikace, ověření na konkrétní situaci

## 6

### Závěr

- 6.1/ Literatura, zdroje
- 6.2/ Poděkování



# Prolog

## Jak vytvořit smysluplné místo v lokalitě, kde se vytratil smysl pro místo?

### 1/Představení tématu

Tato práce se zabývá problematikou vnitřních periferií. Toto široké téma nebylo možné na úrovni diplomního projektu cele postihnout: zaměřila jsem se proto na několik základních otázek, klíčových pro mou práci.

Má vágní prostor nějakou typologii, strukturu, dynamiku?

Jakou roli sehrávají vágní prostory v organismu města?

Jak formulovat strategii, potenciál pro konkrétní lokalitu?

### 2/Fenomén vnitřní periferie v organismu měst

Pojmem vnitřní periferie označuji fenomén, který možná lépe vystihuje termín *terrain vague*, s nímž v polovině 90. let minulého století přišel španělský architekt a teoretik Ignasi de Sola-Morales. Popisuje velice přesně nejednoznačné městské situace – prostory vyprázdněné, neurčité, nedefinované, neaktivní, bez jasně funkce, hranic a perspektivy. Současné město je těmito oblastmi zaplněno a mají velmi různorodý charakter.

### 3/Jak tyto prostory vznikají?

*Terraine vague* doprovází lidská sídla již od jejich vzniku. Určitou formu vágního prostoru bychom patrně našli již u prvních pravěkých osad. Souběžně s kolonizováním a organizováním prostoru se utvářely i prostory neorganizované, bez jasněho řádu. Lze tedy říci, že *terraine vague* je vlastně prostor vylučovaný, vyprodukovaný městským organismem – metabolit. Jeho nejstarším typem je **prostor na okraji**, rozhraní mezi řádem a okolním chaosem. Podobně prostor před hradbami evropského středověkého města byl domovem chudiny a místem pro skladování odpadu, byl

to tedy prostor vyloučený pro vyloučené. Tím, jak se lidské sídlo v čase měnilo a rozšiřovalo, měnily se a přibývaly vágní prostory. Nejvýznamnějším zlomem ve vývoji našich měst je opuštění tradičního konceptu města hustého a vrstevnatého a následné budování města modernistického založeného na funkčním zónování. Modernistická vrstva postindustriálního města s sebou přinesla zcela nové typy vágních prostorů, které se nenacházely pouze na hranici města s okolní krajinou, ale staly se součástí vnitřního města. Produktem modernistického města jsou reziduální prostory, nemísta.

Tomas Wikström přirovnává vztah reziduálních meziprostorů a fragmentů modernistické městské vrstvy k vztahu souostroví a moře.

*„Podobně jako jsou ostrovy souostroví zároveň odděleny i propojeny okolním mořem, enklávy modernistického zónování jsou stejnou měrou spojeny i separovány prostorem mezi nimi.“*

Ža reziduální prostory lze považovat i místa, která zůstala nezastavěná kvůli složitým terénním/morfologickým podmínkám, a také územní rezervy určené územním plánem. Neustálé změny probíhající ve městě, ať už se jedná o změny společenské, ekonomické, technologické, nebo ekologické, mají vliv na jeho fyzické prostředí. Pokud na určitém místě převáží negativní faktory, které zásadním způsobem omezí stávající využití území, vzniká *brownfield*. odpadu, byl to tedy prostor vyloučený pro vyloučené. Tím, jak se lidské sídlo v čase měnilo a rozšiřovalo, měnily se a přibývaly vágní prostory. Nejvýznamnějším zlomem ve vývoji našich měst je odvržení tradičního konceptu města hustého

a vrstevnatého a následné budování města modernistického založeného na funkčním zónování. Modernistická vrstva postindustriálního města s sebou přinesla zcela nové typy vágních prostorů, které se nenacházely pouze na hranici města s okolní krajinou, ale staly se součástí vnitřního města. Produktem modernistického města jsou reziduální prostory, nemísta.

### 4/ Vágní prostor – přístupy a interpretace

Podstata *terrain vague* je proměnlivá a to, co je vnímáno jako prázdnota, může být často pouze mezidobí mezi předchozím a budoucím rozvojem. Má tak smysl uvažovat i o jiných přístupech, než je opětovná rekultivace. Možným řešením, které prosazují zastánci konceptu tzv. „**druhé přírody**“ jako například Matthewem Skjonsbergem a Aadrianem Geuzem, může být totiž i dočasná rezignace na jakýkoliv lidský zásah.

Na *terrain vague* lze ale nahlížet i skrze jeho potenciál – před jeho proměnou jsou otevřené nejrůznější možnosti využití. Tento potenciál je pro kontinuální obnovování a dlouhodobý vývoj města nepostradatelný.Neurčitost těchto prostorů mnohdy provokuje k zaujetí jasněho stanoviska. Obecně vzato je vnímání neurčitých míst ovlivněno dvěma protikladnými pohledy.

Pozitivní pohled interpretuje vágní prostory jako ostrovy svobody s možností úniku před standardizovaným a regulovaným městským prostředím, oproti tomu negativní pohled vnímá především zmatek a neuspořádanost, které do města *terrain vague* vnáší.





**Negativní pohled** vychází z obrazu prosperujícího, efektivního města, v němž je terrain vague vnímán jako zanedbaný, špinavý nebo nebezpečný prostor. Řešení vágních prostorů se pak soustředí uje na odstranění problému: snaží se je reintegrovat jako součást produktivního, prosperujícího města.

**Pozitivní pohled** vidí ve vágních prostorech příležitost k tvůrčímu využití, příležitost pro experiment. Svým nejasným vymezením jsou vágní prostory přitažlivé pro neformální iniciativy, které se snaží pro tyto skuliny ve stále privatizovanějších městech nalézat nová využití – byt' často jen dočasně a bez povolení úřadů. Jde o opuštěné, málo využívané pozemky, zřídka kontrolované vlastníkem. Není přitom ani vždy jasné, či pravidla a normy regulují jejich využívání.

Vágní prostory nabízejí místa pro aktivity vypuzené z organizovaného městského prostředí, protože jsou rušivé, někomu vadí, nebo zabírají příliš mnoho místa. Tato místa tak fungují i jako kritické zrcadlo prostředí, které je obklopuje, a navíc jsou samy o sobě připomínkou, že žádný urbanistický plán nemívá trvalou platnost. Pozitivní interpretace vágních prostor vnímá prázdnotu a nejasnost jako hodnotu, součást identity, z které je třeba při obnově území vycházet. Ignasi Sola-Morales přirovnává význam *terrain vague* pro postindustriální město k významu velkých veřejných parků pro město industriální. V obou případech se jedná o protipól přesně vymezeného města – městské pauzy.



V zásadě lze na vágní prostory uplatnit tři scénáře, **tři základní přístupy**:

**1\_Intervence – zástavba**  
Problém vágního prostoru se vyřeší vyplněním městskou strukturou. Vždy je ale nutné zvážit, jestli tak nepřicházíme o hodnotu, kterou nezastavěný prostor měl.

**2\_Intervence – veřejný prostor/krajina**  
Znamená především přeměnu zanedbaných prostředí na "kvalitní formu prázdna". Může také představovat zpřístupnění ohrazených území a jejich začlenění do opečovávané krajiny. Rozprodání pozemků pro účely pěstování může povzbudit velké množství místních obyvatel, aby dobrovolně udržovali a kontrolovali bývalé vágní prostory.

**3\_Terrain vague - estetizace městského rozpadu**  
Tento přístup popisuje Luc Lévelesque hypotézou „terrine vague jako materiál“. Znamená to pracovat s neurčitostí a vytvářet tím alternativu k standardizovaným městským formám. Může se jednat o alternativní propojení městských fragmentů.

Zásadní roli hraje také perspektiva, skrze niž vágní prostory posuzujeme.

Podle jednoho přístupu může být území klasifikováno jako vágní, pro odlišnou skupinu lidí může být ale stejné území smysluplné (například se může jednat o zajímavé biotopy apod.).

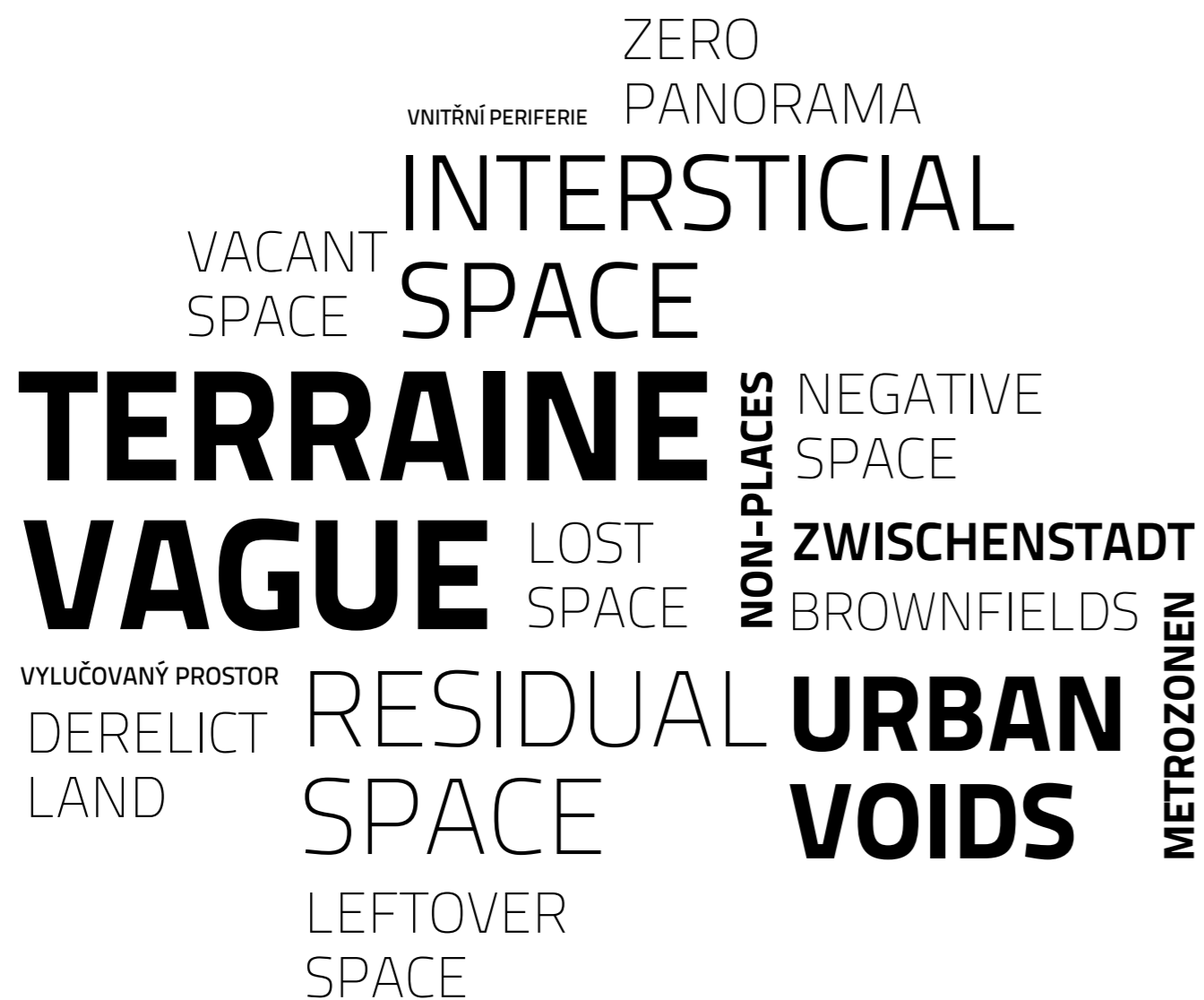
Osud těchto míst je vposled vždy v rukou aktérů, kteří k danému území přistupují ze své vlastní perspektivy a kteří mají zájem na jeho konkrétním využití a



díky tomu iniciují opatření vedoucí ke změně. Každá součást vnitřní periferie má svá specifika, nelze proto uplatnit obecná fyzická a organizační opatření.

**5/ Zacíleno na Prahu**  
Jako modelovou metropoli, kde budu zkoumat vnitřní periferie, jsem zvolila Prahu. Pro Prahu je specifické heterogenní, fragmentované prostředí, které generuje množství zbytkových prostorů. Částečně je to dáno morfologicky – složitý terén Pražské kotliny neumožnil v některých místech výstavbu. Hlavní příčinou je ale rozvoj Prahy podle modernistických zásad v druhé polovině dvacátého století. První generace menších sídlišť ještě doplňovala a navazovala na starší zástavbu. Technologie výstavby vyžadovala rovinatý terén, strmé svahy proto zůstaly nezastavěné. Druhá generace sídlišť oproti tomu již byla zakládána jako samostatná odlehlá "města" kolidující s původní venkovskou krajinou. Vznikl nesourodý prstenec periferie Prahy, kde se střídají velké sídlištní celky se zalesněnými prsty krajiny. Značná vzdálenost od vnitřního města byla kompenzována výstavbou infrastruktury veřejné hromadné dopravy. Pražská periferie je složena z fragmentů vesnic, vesnické krajiny, modernistických sídlišť, koberců rodinných domků, průmyslových areálů a infrastrukturních sítí. Je nedostatečně prostorově provázaná s kompaktním vnitřním městem, ale zároveň je na něm naprosto funkčně závislá.

**Závěrem**  
Cílem této práce je nalezení principů řešení vybraných situací vnitřní periferie a jejich aplikace na konkrétní území. Lze říci, že půjde o nalezení principů, které ne-místo přetvoří na místo.



# Pojmy

## Vnitřní periferie

Mariana Pytlounová Pančíková

*Periferie Prahy - výkladový a obrazový slovník:*

*“Nejde o vnitřní periferii ve smyslu sociologickém nebo přeneseném.*

*Jsou to fyzické oblasti v centru města nebo periferie. Neexistují zde bloky, uliční čára je volná, měřítko je velké není možné rozeznat*

*veřejné a soukromé, je přítomna neudržovaná zeleň a příroda*

*celkově. Jedná se často o plochy bývalých velkých produkčních nebo*

*dopravních celků, které jsou těžko nebo vůbec přístupné, jsou zdro-*

*jem určitého sociálního, prostorového a investičního napětí.”*

## Terrain Vague

Ignasi Sola-Morales

*„Pozorujeme rostoucí zájem až téměř vášně pro městské situace,*

*jež lze shrnout francouzským výrazem terrain vague. Jako území*

*nikoho – v angličtině wasteland a ve španělštině terreno baldío*

*– ovšem tento překlad nezachycuje plně bohatství původního*

*francouzského slovního spojení, protože jak pojem terrain, tak pojem*

*vague zahrnují významovou dvojznačnost a mnohost, která činí*

*tento výraz mimořádně přesným pro podchycení urbánní a architek-*

*tonické kategorie pro místa, oblasti nebo stavby, jež charakterizuje*

*nejednoznačné postavení.*

*Na jedné straně obsahuje pojem vague význam něčeho*

*vyprázdněného, neužitečného, neaktivního, netvůřícího a v*

*mnoha ohledech i zastaralého; na straně druhé znamená vague*

*i nepřesnost, nejasnost, zmatenost, bez přesných hranic a bez*

*jasného zacílení.*

*Naše hlavní města jsou zaplněna těmito oblastmi. Jsou to opuštěné*

*industriální, železniční a přístavní oblasti, oblasti opuštěné v*

*důsledku násilí, vymístění obytných či komerčních aktivit nebo*

*zhoršujícího se stavu výstavby, a konečně oblasti nevyužívané*

*s ohledem na špatné dopravní spojení, na umístění na samých*

*okrajích sídlišť, jež jsou již samy o sobě uzavřené jednotky, nebo s*

*ohledem na přísné omezení vstupu z bezpečnostních a ochranných*

*důvodů.”*

## Nevyjasněná terminologie

Množství pojmů, které popisují situace vnitřní periferie

lidských sídel, ukazuje, že nejednoznačnost prostorů

umožňuje různorodou interpretaci a tím pádem i

rozičné přístupy k řešení. Existuje bezpočet příbuzných

termínů, jako jsou například „bílá místa“, „země nikoho“,

či „meziprostory“. Některé z nich jsou používány téměř

synonymně, jiné se překrývají jen částečně. Některá tato

označení už v sobě dokonce implicitně obsahují i řešení,

jak s těmito místy naložit. Například pojem „prázdná

místa“ naznačuje, že cílem by mělo být zaplnění prostoru

výstavbou.

## Interstitial space

Luc Lévesque

*„V posledních patnácti letech se projevil obnovený zájem o ‚terrain*

*vague‘. Post -industriální urbanizace vytváří další a další prostory,*

*jejichž nejasné postavení vyvolává řadu otázek.*

*Diskusi o těchto prostorech většinou polarizují dva protichůdné*

*pohledy. V prvním případě především vadí zmatek, který tyto pro-*

*story ve městě představují. Ve druhém případě se naopak poukazuje*

*na jejich případnou prospěšnost jako prostoru svobody v městském*

*prostředí, které je stále více standardizováno a regulováno.”*

Etymologicky „intersticiální“ označuje něco, co se nachází

„mezi“ věcmi. S odkazem na pojem intervalu to také zna-

mená „prostor v čase“. Pojem intersticiální značí nejen

otevřenost, pórovitost, přerušení a návaznost (vztah), ale

také průběh (proces), transformaci a umístění (lokace).



### “Zwischenstadt”

Thomas Sieverts

Sievertsova kniha Města bez měst: interpretace

Sievertsova kniha **Města bez měst: interpretace „meziměsta“** popisuje decentralizaci kompaktního historick-ého evropského města a zkoumá nové formy městskosti, které se rozšířily po světě. Tyto nové formy jsou popsatelné jako „urbanizovaná krajina“ nebo „krajinné město.“ Sieverts pro tuto formu volí pojmenování „Zwischenstadt“, neboli „meziměsto“, protože se nalézá mezi centry historických měst a otevřenou krajinou, mezi prostorem pro život a ne–prostorem pohybu, mezi místními ekonomickými cykly a závislostí na světovém trhu. Dle Sievertse je koncept „meziměsta“ součástí terminologie regionálního plánování.



### Metrozonen

IBA Hamburg

Metrozonen, IBA Hamburg

*„Metrozóny tvoří prázdné přechodové městské prostory ve velkých městech a metropolích - nejedná se o přesně vědecky definované prostory, ale spíš fenomén provázející moderní města. Kombinace slov ‚metro‘ a ‚zóna‘ tvoíí nový termín ‚metrozóna‘ poukazuje na to, že se jedná o prostor charakteristický pro větší města. ‚Metro‘ se nevztahuje k městskému regionu, ale k jádru města; ‚zóna‘ je oblast nebo prostor s jasně definovanými limity, s ‚vnitřkem‘ a ‚vnějškem‘. Termín ‚metrozóna‘ se nevztahuje na mezery vnější periferie, ale na hrany vnitřního města, ostře definované bariérami a hranicemi. To odlišuje metrozóny od ‚Zwischenstadt‘.*

*„Meziměsta‘ jsou výsledkem urbanizace krajiny a ‚ruralizace‘ města, oproti tomu jsou metrozóny fenomén de-urbanizace částí existujícího města. ‚Meziměsta‘ se snaží sjednotit město a krajinu do nového typu města, ale metrozóny jsou oblasti, které tradiční město potřebuje, aby si zachovalo svou identitu.*

Ostré hrany mezi městem a krajinou a mezi městem a oblastmi

průmyslu a dopravy se ukazují jako prostředí příležitosti pro inova-tivní rozvoj měst – nové město ve městě.“



### Brownfields

Czechinvest

Brownfields, Czechinvest

Pojmem “brownfileds” označujeme území, která pozbyla svůj původní účel nebo nejsou dostatečně využívána a došlo k jejich degradaci. Vlivem předchozího využívání mohou být tato území kontaminována. Brownfields nesou příznaky podinvestovanosti a mají nepříznivý vliv na své okolí (eko-logické, ekonomické, sociální a prostorové aspekty). Ne-cházejí se především v intravilánu měst, ale může se jednat i o krajinu poškozenou těžbou. Pro jejich opětovné využití je třeba intervence – odstranění zátěže, dekontaminace a regenerace území.

Brownfields, Czechinvest

Brownfields jsou rozlišovány podle původního využití.

Nejčastěji se jedná o brownfield:

– průmyslový (areály průmyslu lehkého i těžkého)

– zemědělský (opuštěné areály bývalých družstev)

– vojenský (kasárna, cvičiště, sklady, pozemky a objekty)

– rezidenční a komerční

– dopravní (například železniční)

Problematika regenerace těchto území zahrnuje hledání optimálního využití, napojení na infrastrukturu, vyřešení vlastnických poměrů, a vyřešení nákladové stránky odstranění zátěží vzhledem k předpokládaným výnosům a přínosu pro okolí.

Problematika regenerace těchto území zahrnuje hledání optimálního využití, napojení na infrastrukturu, vyřešení vlastnických poměrů, a vyřešení nákladové stránky odstranění zátěží vzhledem k předpokládaným výnosům a přínosu pro okolí. Protože se jedná většinou o areály, tj. ohrazené prostory, vytvářejí v území značné bariéry. Regenerace brownfields, ačkoliv je často obtížná a nákladná, je cestou udržitelného rozvoje měst.



### Urban voids

Francisco Berruete Martínez

Urban voids, Francisco Berruete Martínez

*„Je naší povinností revidovat naše metody a začít se dívat na město jako na nový prostor pro udržitelné příležitosti, které by upřednostňovaly občany před hospodářskými (ekonomickými) zákony a v rámci nových parametrů vrátit ‚městským dutinám‘, jež jsou považovány za opomenuté, hodnotu, která jim náleží. Kromě toho musíme najít pomocí recyklace zastavěného území nové oblasti příležitostí pro město.*

Urban voids, Francisco Berruete Martínez

*Domníváme se, že nové podmínky změnilly tradiční město. Myšlenka kompaktnosti jako modelu se nezdá přenositelná do XXI století, zejména díky dvěma faktorům: zaprvé…a zadruhé díky hlubokým společensko-kulturním změnám. Proto se charakter městských dutin změnil, vlivem funkčního zónování, zvětšujícího se rozsahu nových požadavků města a rozdílů ve vývoji struktury měst.*

Urban voids, Francisco Berruete Martínez

*Tradičně ovlivňovaly růst měst různé faktory, jako jsou fyzikální podmínky (topografie, vodní toky, kvalita půdy, vegetace), ale také hospodářské podmínky (ceny pozemků) a konečně, radiální osy spojené s komunikací. Tento pozdější růst nemusí nutně generovat kompaktní město. Od osmdesátých let zažíváme ‚explozi města‘ způsobenou rozšířením dostupnosti soukromých vozidel, spletitostí rychlostních komunikací, decentralizací obchodních center a územním rozvojem odtrženým od města.“*



### Non-lieux

Marc Augé

Non-lieux, Marc Augé

Augé zavádí termíny „lieux“ a „non-lieux“. Zatímco místa (lieux) jsou prostorem identifikace, ne–místa jsou definována jako prostory, „kde nejsou symbolizovány ani identity, ani vztah, ani dějiny“.

Non-lieux, Marc Augé

Manuela Mariani a Patrick Barron ukazují, že za pomoci Augého pojmu „non-lieux“ lze dále rozlišovat různé typy „terrain vague“, o nichž se zmiňuje Sola-Morales:

Non-lieux, Marc Augé

– Větší prostory obklopené či protínané dálnicemi, nákupními centry, železnicemi, letišti a dalšími zónami obchodu a dopravy charakteristickými anonymitou, jež Marc Augé souhrnně označuje jako „nemísta“.

Non-lieux, Marc Augé

– Výplňové prostory sloužící jako nárazníkové zóny mezi těmito “nemísty“. Typicky jde například o úzké pásy země u dálnic či železnic.

Non-lieux, Marc Augé

– Prostory, které se už samy „nemístům“ přibližují. Může jít například o průchody sloužící jako spojnice mezi průmyslovými komplexy a podobně.



### Lost space

Roger Trancik

Lost space, Roger Trancik

Podle Trancikovy knihy **Finding Lost Space** jsou ztracená místa (prostory) nežádoucí městské oblasti, které nutně potřebují redesign. Anti-místa/anti-prostory nevytvářejí žádné pozitivní hodnoty nebo přínos pro své okolí nebo uživatele. Jsou špatně definované, bez měřitelných hranic a nespojují rozdílné články (prvky) soudržným způsobem.

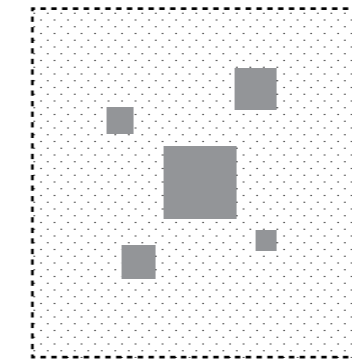
Lost space, Roger Trancik

Cedric Price - "City as an egg" diagram

"A traditional, dense, 'hard-boiled egg' city fixed in concentric rings of development... the 'fried egg' city, where railways stretched the city's perimeter in accelerated linear space-time corridors out into the landscape, resulting in a star shape... and the postmodern 'scrambled egg city', where everything is distributed evenly in small granules or pavilions across the landscape in a continuous network"

David Grahame Shane. "The Emergence of Landscape Urbanism".

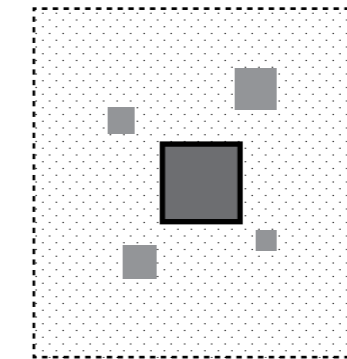
Landscape Urbanism Reader



1/  
Neolitická osada  
Zakládání sídel v krajině

Člověk si pro sebe dobývá prostor, divokou přírodu přetváří na kulturní krajinu. Jádrem takových osídlených prostorů je vesnice/osada tvořená několika domy obývanými desítkami obyvatel. Vzdálenost jednotlivých center osídlení je cca 1-3 km.

„Nesní část krajiny v počátečních fázích vypadá jako něco mezi pasekou, spálenišťem, stepí, úhorem, loukou a pastvinou, místy jako mozaika toho všeho, místy jako vše zároveň.“

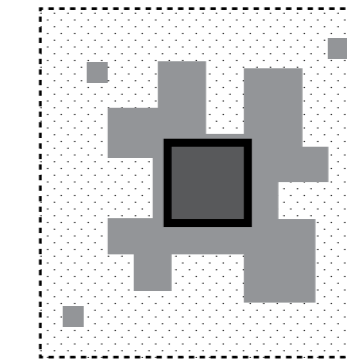


2/  
Středověké město/  
Opevnění a vznik prvních měst

Zahušťování osídlení, vnitřní kolonizace - sídla jsou navzájem propojena stabilní cestní sítí, jejich vzdálenost se zmenšuje na 2,5 km. Vznikají města, která jsou chráněná prstencem hradeb. Stavby ve městech i na vesnicích získávají pevnou organizaci - jsou orientovány k ulici, cestě nebo veřejnému prostranství.

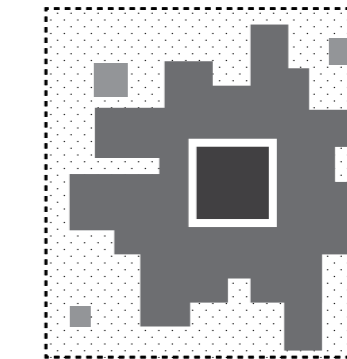
„Hranice pozemků byly pevně určeny, ale stále ještě zbývaly pláň, o něž se nedbalo.“

Představa středověkého města jako jasně definované struktury realizované v prostoru vymezeném hradbami popírá existenci vágních prostorů. Přesto je *terrain vague* v této vývojové fázi evropských měst přítomen a to jako prostory, které obklopovaly město, a kde se shromažďovala chudina.



3/  
Rozrůstání

Největší a zároveň poslední rozšíření počtu sídel. Díky ztrátě obranné funkce hradeb rozvoje se soustředí uje do měst, kde se budují průmyslové podniky, které nabízejí nové pracovní příležitosti pro venkovské obyvatelstvo. Důsledkem těchto změn je rozrůstání měst do krajiny, vznik průmyslových čtvrtí/předměstí s výrobními areály a domy pro ubytování dělníků.

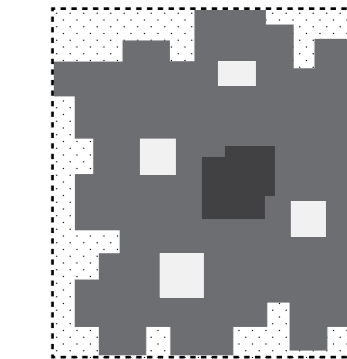


4/  
Průmyslové město/  
Bourání hradeb

Struktura sídel v krajině se již prakticky nemění. Dramaticky vzrostl počet obyvatel. Těžší rozvoje se soustředí uje do měst, kde se budují průmyslové podniky, které nabízejí nové pracovní příležitosti pro venkovské obyvatelstvo. Důsledkem těchto změn je rozrůstání měst do krajiny, vznik průmyslových čtvrtí/předměstí s výrobními areály a domy pro ubytování dělníků.

Nepotřebné hradby se bourají, a uvolněné území se bud' zastavuje, nebo se zde zřizují parky - zapojují se do městské struktury.

„Industrializací počínaje člověk vytváří přeměněný prostor, který vytlačuje přírodu blízkou krajinu. Výstavba v krajině je stále méně závislá na přírodních podmínkách a stále více se řídí vlastními pravidly.“



5/  
Postindustriální město/  
Prolnutí hranic

Věk metropolí. Města se rapidně rozšiřují díky efektivním dopravním systémům, které do jisté míry město ovládají. Rychlost s jakou se město rozšiřuje a jaké změny v něm probíhají má vliv na podobu městského prostředí - přestává být koherentní, sestává z různorodých fragmentů, které do sebe město zahrnuje a kterými se dále rozšiřuje do krajiny.

Mezi těmito fragmenty se tvoří trhliny. Přechodový prostor obklopující města se zároveň objevuje v různých podobách uvnitř města. Dochází k prolnutí hranic mezi krajinou a městem a smazání rozdílů mezi městem a vesnicí.

Městská divočina

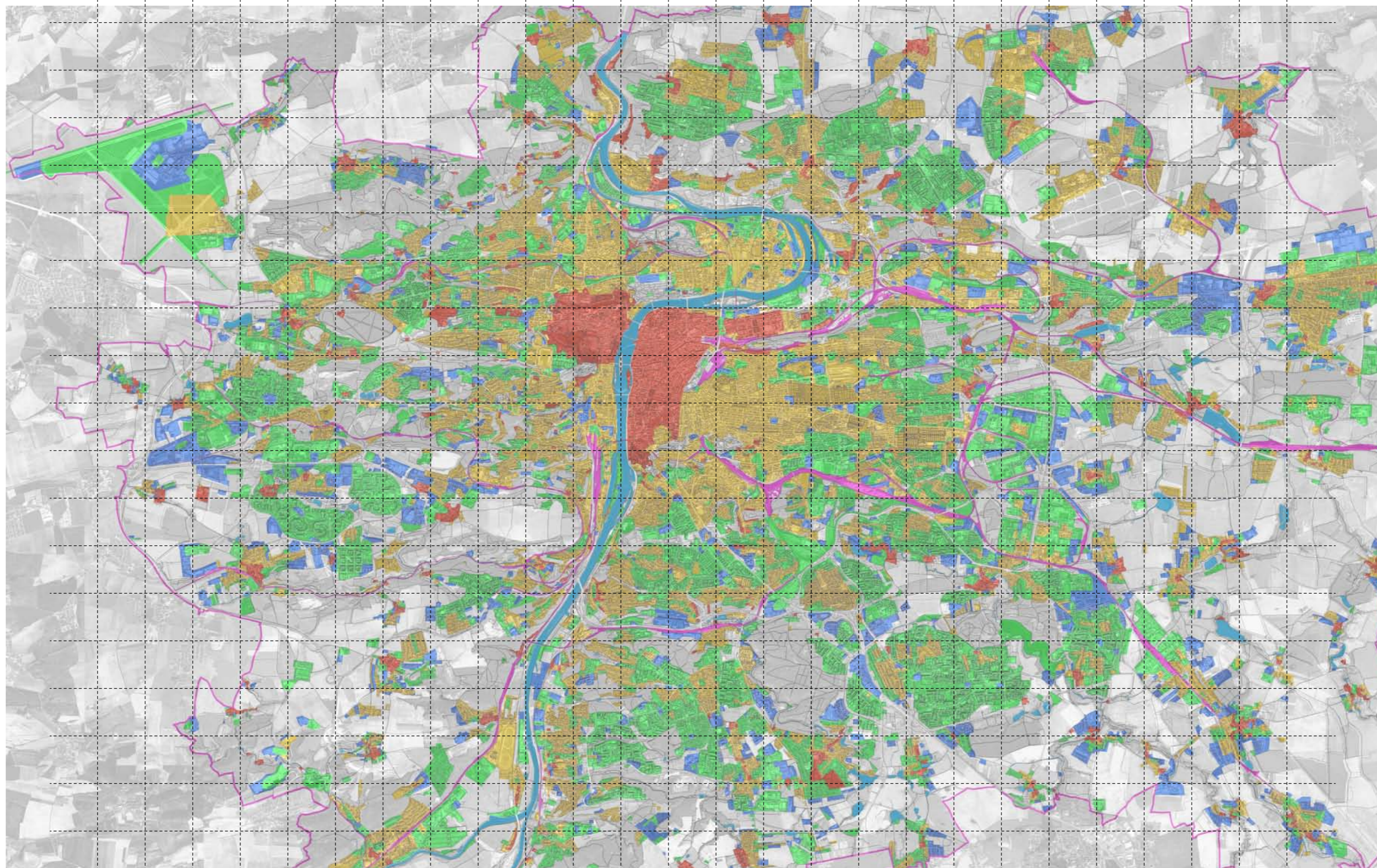
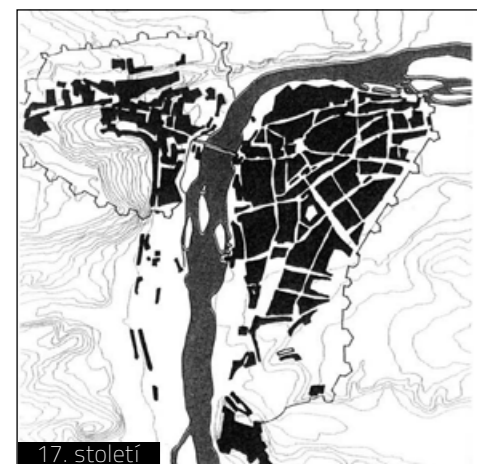
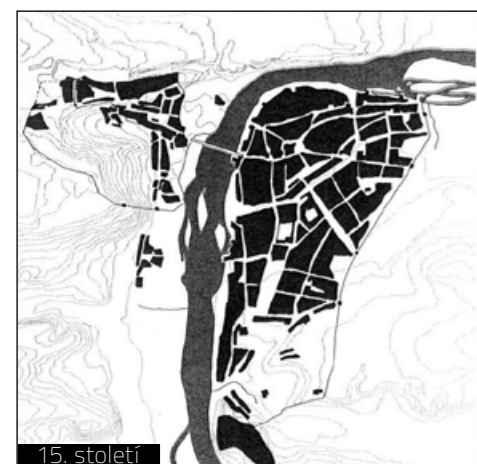
Současné město je charakteristické stíráním a prolínáním hranic. Oddělení města od svého okolí postupně slábne, což je důvod proč příroda vstupuje do měst a objevuje se na nečekaných místech. Nová "městská divočina" vstupuje tam, kde město ustoupilo v důsledku procesů, které město přetváří (deinstrualizace, dekoncentrace, apod.).

Radoslava Krylová

"MĚSTSKÁ DIVOČINA A SPOLEČENSKOVĚDNÍ TEORIE MODERNÍHO MĚSTA"



Levý břeh



Pravý břeh

Vývoj sídelní struktury a využití území  
UAP hl. m. Prahy

- historická města pražská a vnější osídlení do roku 1850
- osídlení do roku 1950
- osídlení do roku 1990
- osídlení do roku 2007



100 ha  
1:75 000



Levý břeh

[ 15 sídlišť ]

Dva režimy organizace

Pro Prahu je charakteristická diskontinuita vnitřního města a periferie. Tato dichotomie označuje 2 odlišné režimy - město tradiční, kompaktní s vysokou hustotou, jasným centrem a kontinuální zástavbou a město na okraji s nižší hustotou, méně jasným centrem a roztroušenou zástavbou.

Sídliště Červený Vrch

Na Dědině

Sídliště Petřiny

Sídliště Břevnov

Sídliště Podbělohorská  
Sídliště Homolka  
Řepy II  
Řepy I  
Zličín

Sídliště Stodůlky - západ, střed  
Sídliště Nové Butovice

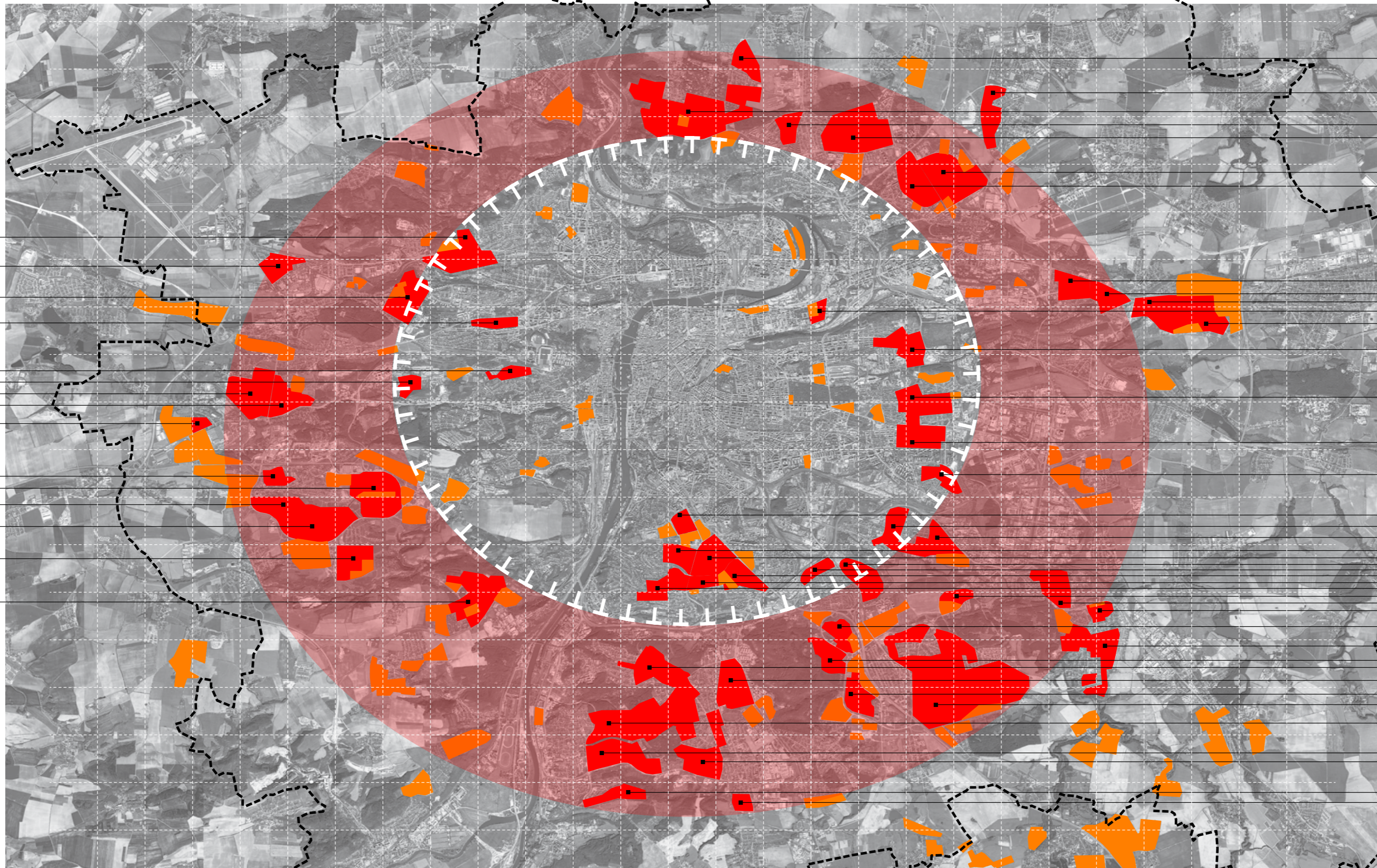
Sídliště Lužiny

Sídliště Ohrada

Sídliště Velká Ohrada

Sídliště Barrandov

sídliště do roku 1989  
soubory po roce 1989  
správní hranice Prahy



Pravý břeh

[ 40 sídlišť ]

Sídliště Čimice

Sídliště Letňany

Sídliště Bohnice

Sídliště Kobylisy

Sídliště Ďáblice

Sídliště Prosek I, II

Sídliště Prosek III

Sídliště Hloubětín

Sídliště Lehovec

Sídliště Černý Most I

Sídliště Černý Most II

Jarov

Sídliště Malešice

Sídliště Skalka

Sídliště Pankrác II

Sídliště Zahradní Město - západ

Sídliště Zahradní Město - východ

Sídliště Pankrác I

Sídliště Michelská

Sídliště Spořilov I

Sídliště Spořilov II

Sídliště Pankrác III

Sídliště Antala Staska

Kačerov

Na Košíku

Sídliště Hornoměcholupská

Sídliště Horní Měcholupy

Horní Roztyly

Sídliště Petrovice

Horní Roztyly

Sídliště Novodvorská

Sídliště Krč

Horní Kunratice

Sídliště Jižní Město

Sídliště Lhotka

Sídliště Modřany, Kamýk

Sídliště Libuš - sever

Sídliště Baba II, Sídliště Baba III

Sídliště Libuš - jih

100 ha

1 : 75 000



Levý břeh

Pravý břeh

Přestavbová území  
UAP hl. m. Prahy

V Praze je evidováno k roku 2012 celkem 94 přestavbových území o celkové rozloze cca 1 442 ha. Z toho je cca 47 ploch o celkové rozloze cca 1 259 ha identifikováno jako významné, neboť vzhledem ke své poloze mají neopominutelný vliv na své okolí a jsou průběžně sledovány systematickým průzkumem.

Cca 37 přestavbových území má rozlohu větší než 10 ha, největší Slatiny – U Vršovického hřbitova – je v Praze 10 o rozloze 113 ha, dalších 5 ploch je větších než 50 ha, cca polovina z této skupiny je menší než 20 ha a 9 ploch je rozsahem menších než 10 ha.

Křižovatka Malovanka

Pelc Týrolka - Předmostí mostu Baničádníků

Strahov

Horní Libeň

Smíchovské nádraží/ Strakonická/ Lihovar

Vysočanský brownfield  
Maniny

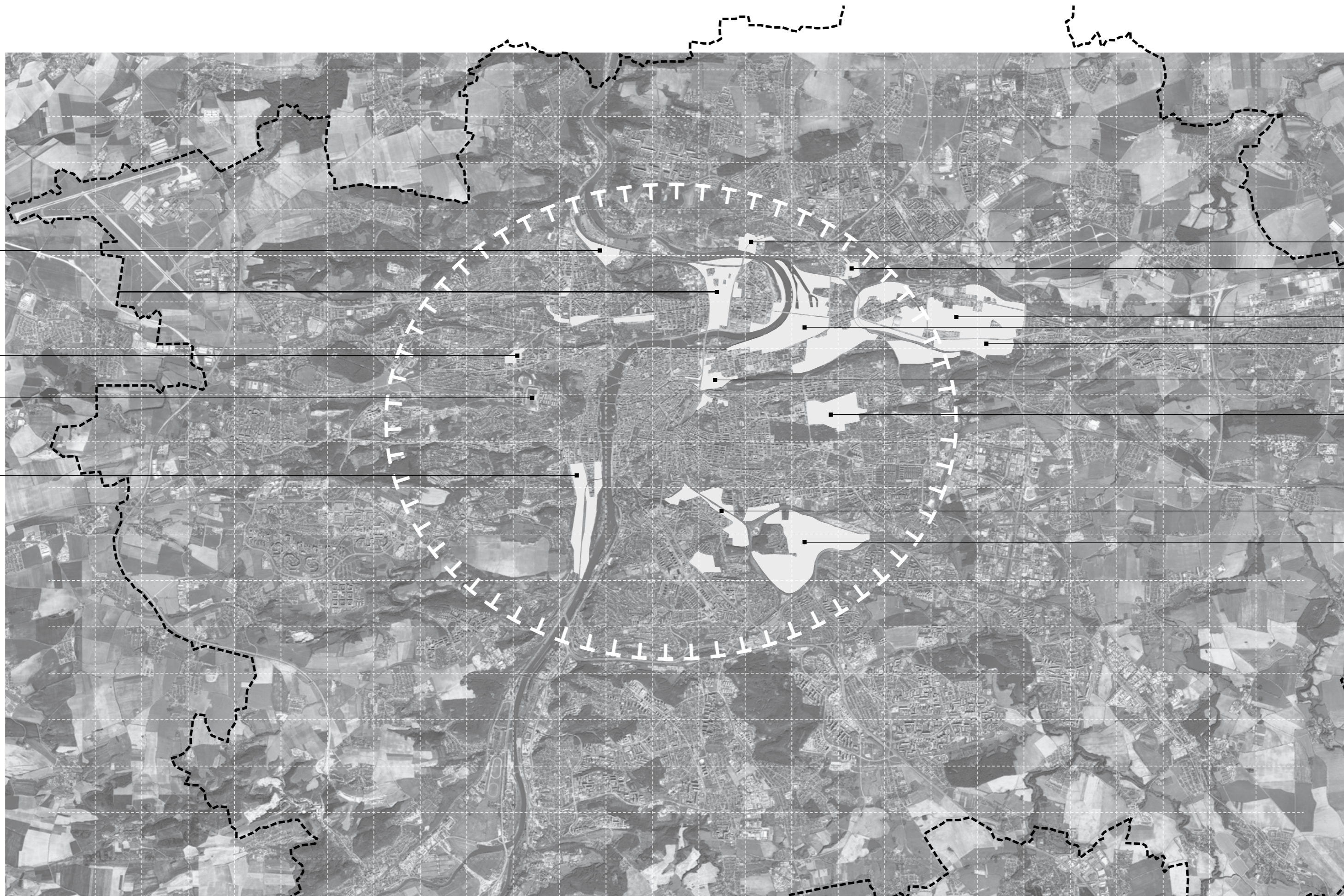
Podbrádká/ U Elektry

Těšnov/ Masarykovo nádraží

Nákladové nádraží Žižkov

Vršovický železniční brownfield

Bohdalec / Slatiny



100 ha




1:75 000

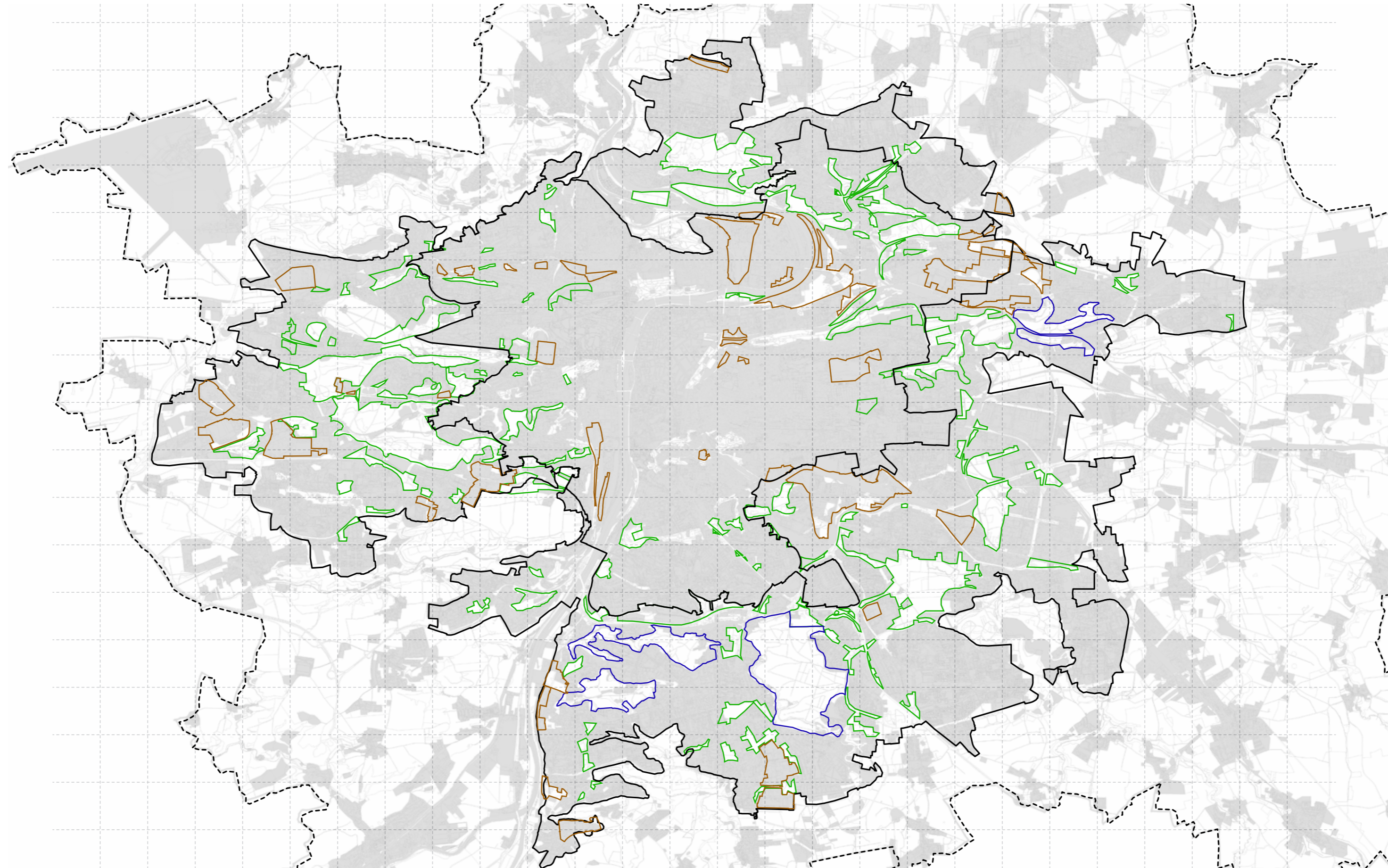
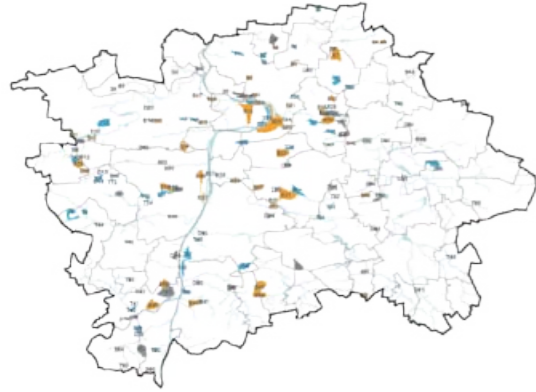


Levý břeh

Pravý břeh



Klasifikace vnitřních periferií  
UAP hl. m. Prahy 2010

-  brownfields
-  přestavbová území
-  devastovaná území



Klasifikace území vnitřní periferie  
Ing. arch. Bořek Peška

Plán vnitřní periferie Prahy - 1:75 000

-  brownfield
-  rezerva/ greenfield

100 ha

1:75 000

# Typologie

## Michal Ajvaz

Vágní terén jako prázdné místo v systému

*„Co je „prázdne místo“ ve městě? Bylo by možné alespoň načrtnout základní typologii těchto míst?*

*Město je určitý systém, v němž se prolínají různé typy explicitních i latentních, vnitřních i vnějších organizací, jež se nadto nacházejí v různých fázích svého vývoje. Každé místo ve městě se vztahuje k různým typům či stylům organizace, které jí procházejí a k jejichž spleti místo poukazuje jako ke svému významu... „prázdne místo“ obecně definujeme vztahem k různým typům a vrstvám organizace v rámci systému.“*

## Typologizace

Definice vztahu vnitřní periferie k okolí

Lze provést dvojí typologizaci podle:

- dynamiky a míry využívání daného území**
- podle prostorových vztahů**

**1) Kategorizace vnitřních periferií podle dynamiky/využívání**

**Brownfield**

Území procházející nejmýraznějšími proměnami – bylo v minulosti intenzivně využíváno, postupně ale došlo k jeho degradaci a v současnosti čeká na opětovné využití – Reliktem dřívější „kolonizace“ území je infrastruktura, v některých případech rovněž zachované nebo hodnotné stavební objekty, které je možné/vhodné revitalizovat

**Rezerva/greenfield**

Území včleněné do “těla” města během rapidního rozvoje – pozbylo charakter krajiny, zároveň ale není ani plnohodnotnou součástí městské struktury – “bílé místo na mapě”, jež je prostorovou rezervou pro propojení/doplnění okolních struktur

**Ochranné pásmo**

Území lemující kapacitní infrastrukturu – slouží především ochraně, možnosti jeho alternativního/dalšího využití jsou značně limitované – území určené proti něčemu, ne pro něco. Klíčovým pojmem je pro tyto situace „prahová hodnota“- s odkazem na přijatelné množství hluku, znečištění vzduchu, elektrické pole, radiaci apod.

**2) Kategorizace podle prostorových vztahů**

**Okraje**

Ty části vnitřních periferií, které tvoří hranici jednotlivých lokalit. Tvar okraje odráží formu hranice mezi navrženým a nenavrženým územím. Pokud je fyzická hranice okraje rozostřena, může vytvářet extenze uspořádaného prostoru do okolí.

**Meziprostory**

Meziprostory jsou charakteristickým produktem funkčního zónování, oddělují jednu enklávu od druhé a jasně zdůrazňují prostorovou nezávislost obou.

**Cysty**

Jasně definované cysty v kompaktním městě jsou výsledkem eroze městské struktury. Většinou se jedná o brownfieldy dožilých průmyslových areálů nebo také bloků obytných domů. Standardní přístup řešení je vyplnění dutiny a napojení na okolní strukturu.

**Spáry** (Lineární typ dutiny). Jedná se například o území vyprázdněná v důsledku zefektivnění (zintenzivnění) dopravních systémů ve vnitřním městě, ale nejedná se přímo o ochranné pásmo.



Územní vs. ekonomická dimenze vnitřní periferie

Fenomén vnitřní periferie se objevuje téměř ve všech měřítcích – jsou tak klasifikovány celé regiony (ovšem nikoliv nutně jen v územním, ale také v ekonomickém smyslu) i prostory mezi sídly. Ve struktuře metropolí může mít vnitřní periferie podobu proluky nebo brownfieldu o velikosti celé městské čtvrti. Charakter prostorů se mění v závislosti na vzdálenosti od pomyslného středu města. Čím blíže středu, tím jsou volné prostory uzavřenější a více definované.



region

město

část

čtvrť

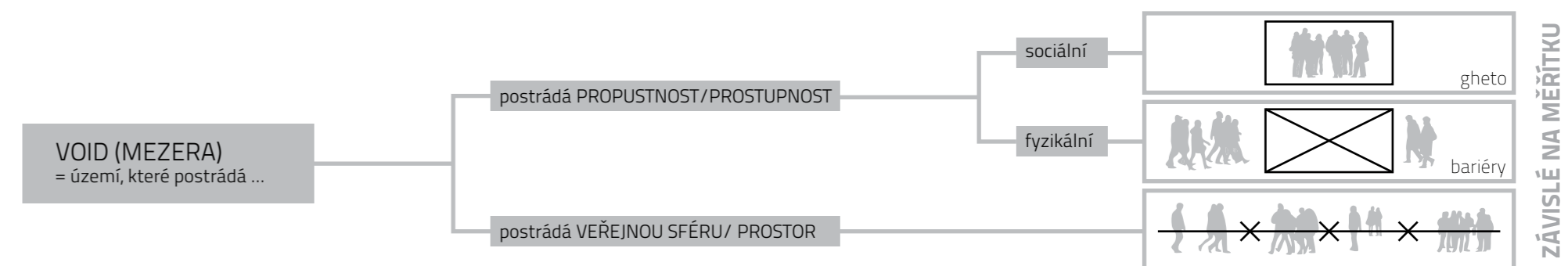
lokalita

blok

parcela

Dvojitá prázdnota

Území vnitřní periferie jsou klasifikována často jako „prázdné prostory“. Jedná se o prázdnotu dvojího druhu: zaprvé je to prázdnota „funkční“ (funkce vnitřních periferií jako odpadového produktu urbanizace je diskutabilní), zadruhé je to určitá prázdnota „sociální“. Jsou místa, která obyvatelé města nechtějí navštěvovat, protože se jim zdají cizí, nepřátelská, nebezpečná, nebo nezajímavá. Tato místa se pak stanou prázdným místem na mentální mapě většiny obyvatel, kteří užívají městské prostředí. Území nikoho se tak stávají útočištěm lidí na okraji společnosti.



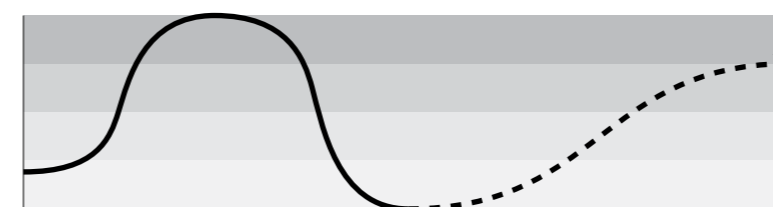
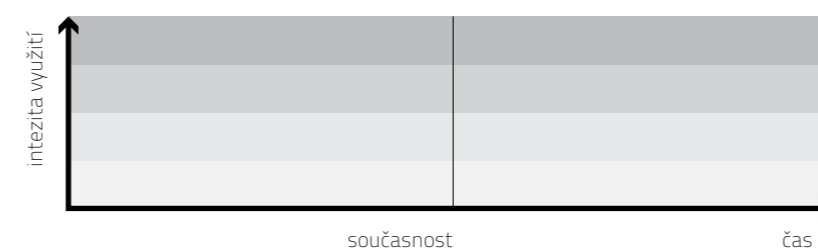
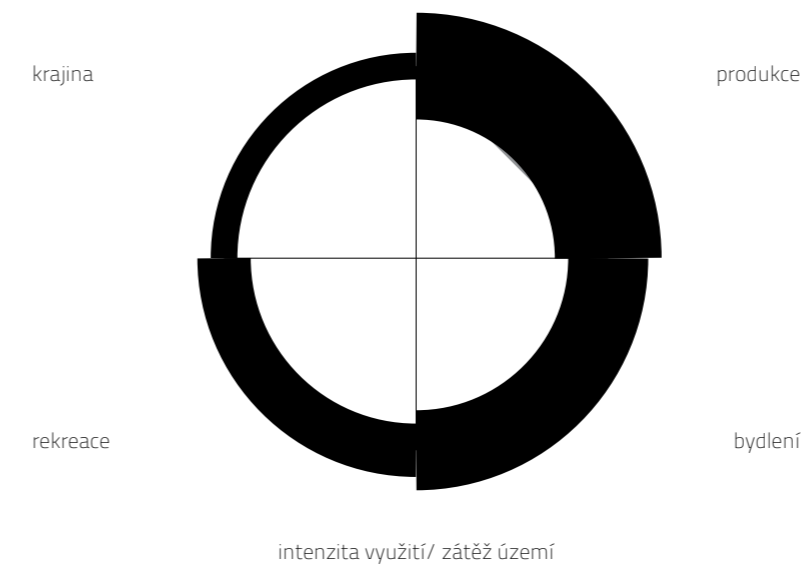
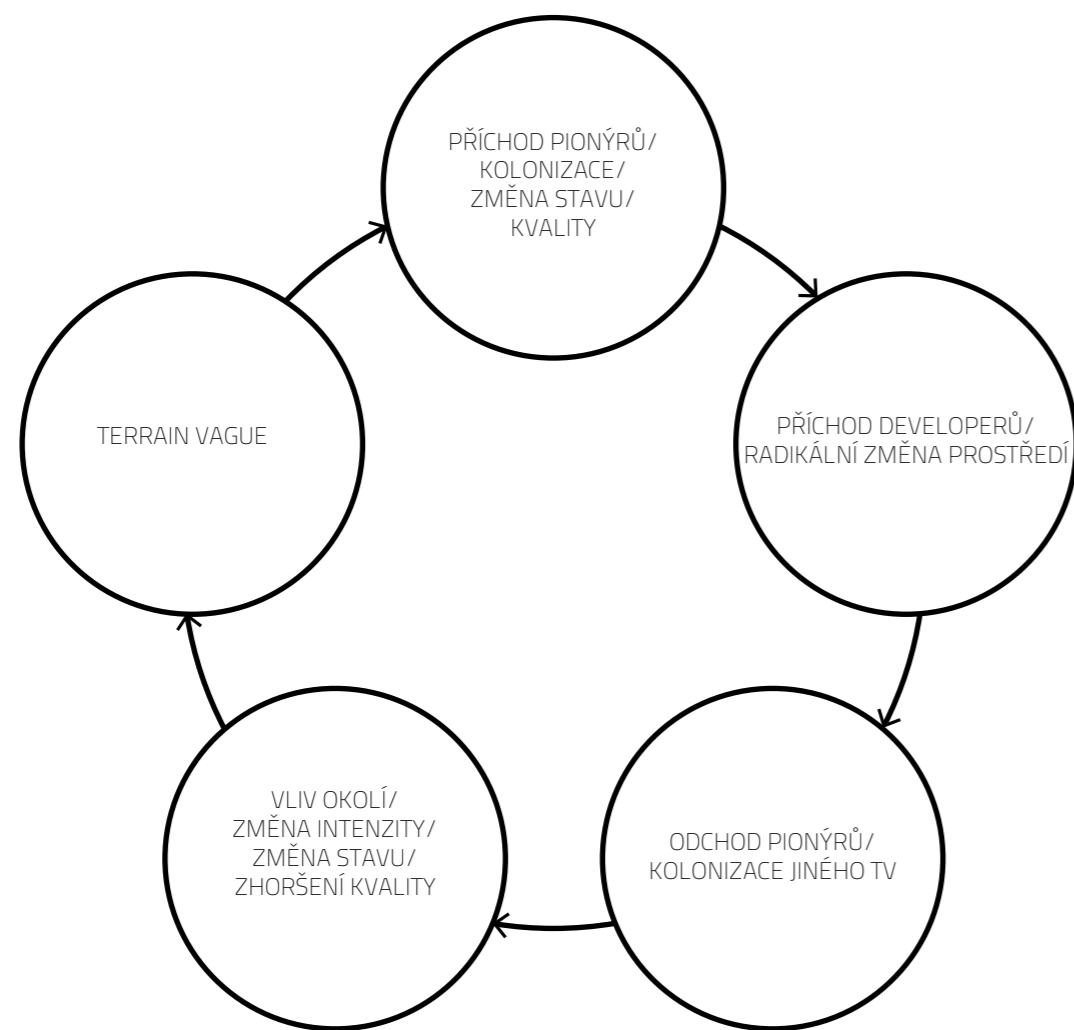
**Zákon zachování energie**

Při všech dějích v soustavě těles se mění jedna forma energie v jinou, nebo přechází energie z jednoho tělesa na druhé; celková energie soustavy těles se však nemění.

Cyril Říha "K čemu je dobrý mezioborový pohled z ptačí perspektivy na současná města?";

přednáška z cyklu středy na AVU

grafický znázornění: Martina Nováková



**dynamika**

- vnitřní periferie vznikají různým způsobem

**brownfield**

- území procházející nejvýraznějšími proměnami
- bylo v minulosti intezivně využíváno, postupně ale došlo k jeho degradaci a v současnosti čeká na opětovné využití
- reliktem dřívější "kolonizace" území je infrastruktura, v některých případech rovněž zachované nebo hodnotné stavební objekty, které je možné/vhodně revitalizovat

**rezerva/ greenfield**

- území včleněné do "těla" města během rapidního rozvoje
- pozbylo charakter krajiny, zároveň ale není ani plnohodnotnou součástí městské struktury
- "bílé místo na mapě", jež je prostorovou rezervou pro propojení/ doplnění okolních struktur

**ochranné pásmo**

- území lemující kapacitní infrastrukturu
- slouží především ochraně, možnosti jeho alternativního/ dlašního využití jsou značně limitované
- území určené PROTI NĚČEMU, ne PRO NĚCO



Díry, zbytky a švy - rozdílná typologie

Pojmenování základních typů vnitřních periferií v prostředí sídla podle limitů / podle vazby na své okolí.

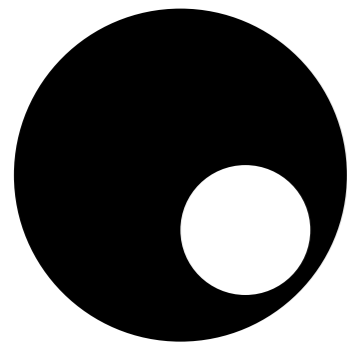
#1 Francisco Berruete Martínez "Urban voids, spaces of great expectations".

grafický symbol: Martina Nováková

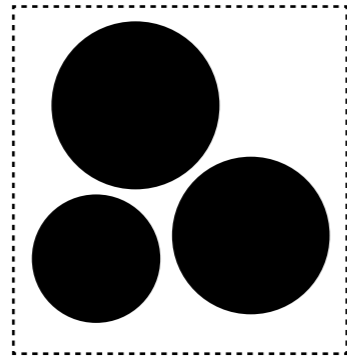
#2 Metaxia Markaki, Andreas Papadantonakis "Defining the urban void with 3 actions:

stage / arcade / court"

MĚŘÍTKO LOKALITY



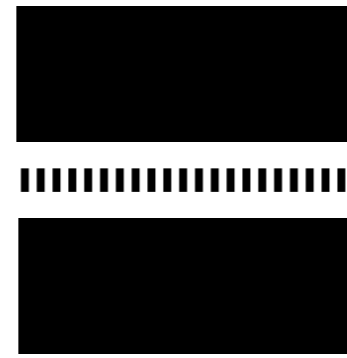
encysted or interior  
CYSTY/INTERIÉROVÉ



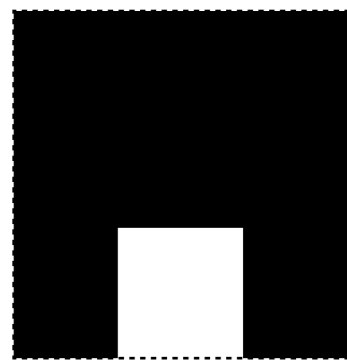
interstitials  
MEZITKÁŇOVÉ/INTERSTICIÁLNÍ



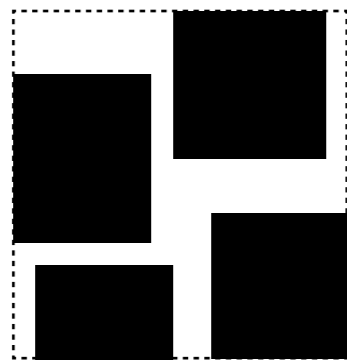
forgotten  
ZAPOMENUTÉ/REZERVY



limit  
HRANIČNÍ



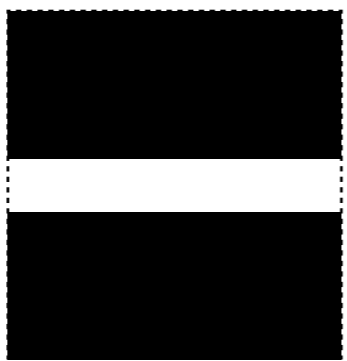
enclosed  
UZAVŘENÉ



interstitial  
INTERSTICIÁLNÍ



open void  
OTEVŘENÉ



transversal  
PRŮSEČNÉ

MĚŘÍTKO BLOKU



TYOLOGIE - PRAŽSKÉ SITUACE

1	2
3	4
5	6



34

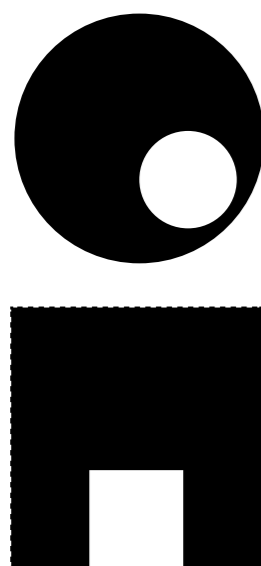


TYOLOGIE - PRAŽSKÉ SITUACE



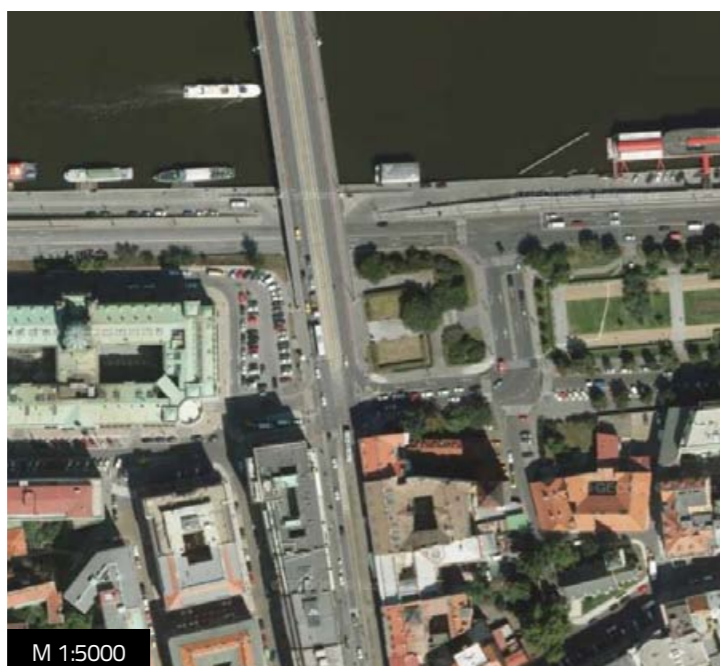
35

1	2
3	4
5	6



Cysty

1. Brownfield - Bubny
2. Brownfield - Žižkovské nádraží
3. Eroze města - Malovanka
4. Eroze města - Horní Libeň
5. Předmostí - Štefánikův most
6. Chybějící bloky - Žižkov - Ohrada



Spáry

1. Letná - Hradčanská
2. Vršovice - železniční brownfield
3. Těšnov - okolí magistrály
4. Holešovice - nábřeží
5. Hostivař - Hornoměcholupská
6. Karlín - úpatí Vítkova



TYPLOGIE - PRAŽSKÉ SITUACE

1	2
3	4
5	6



36

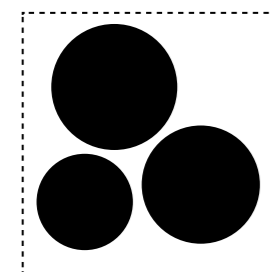


TYPLOGIE - PRAŽSKÉ SITUACE



37

1	2
3	4
5	6



Meziprostory

1. Prosek - Letňany
2. Trojmezí
3. Motol
4. Vypich
5. Libuš - Vídeňská
6. Řeporyje - Velká Ohrada



Okraje

1. Okraj města - Jižní město,
2. Okraj města - Barrandov
3. Okraj města - Jihozápadní město
4. Okraj města - Zličín
5. Okraj města - Černý most
6. Okraj města - Písnice

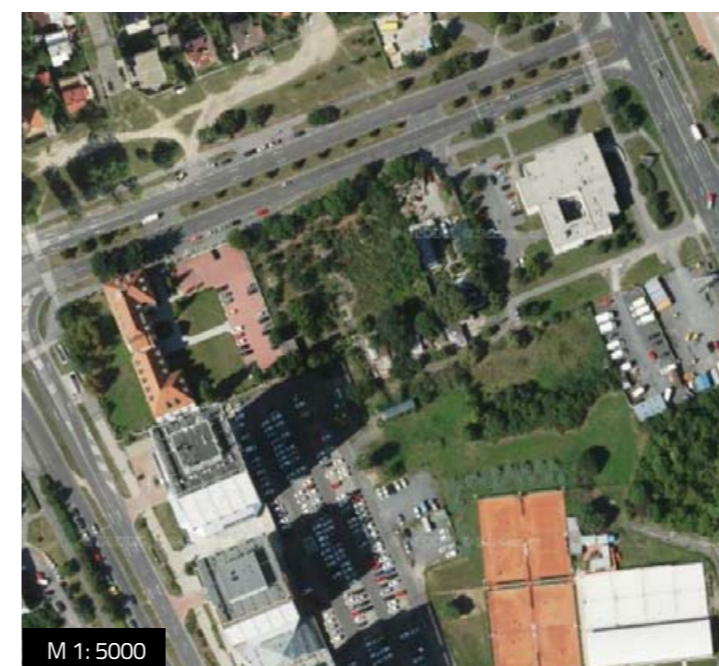


1	2
3	4
5	6

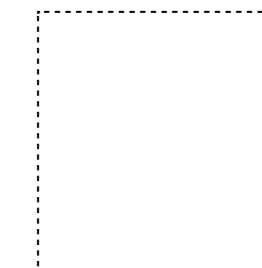


Ochranná pásma

1. Jižní město
2. Černý Most
3. Sídliště Skalka
4. Sídliště Petrovice
5. Chodovec
6. Kamýk

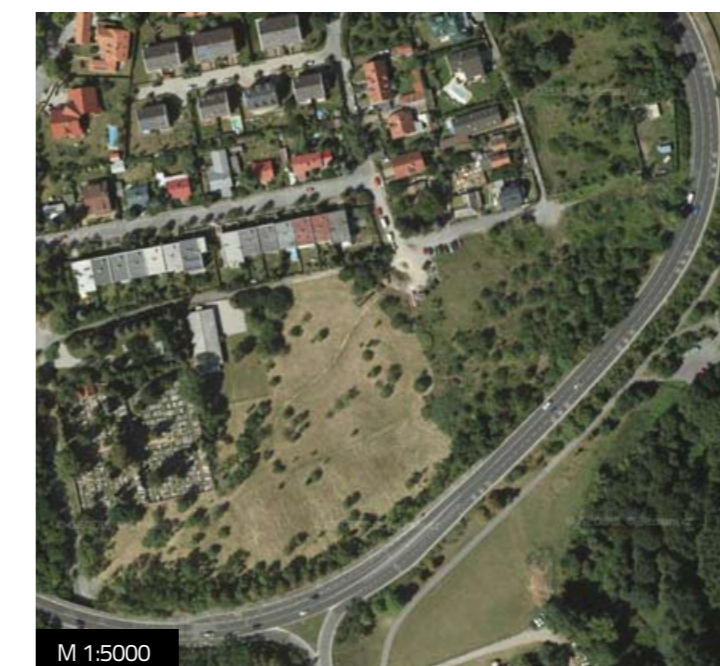


1	2
3	4
5	6



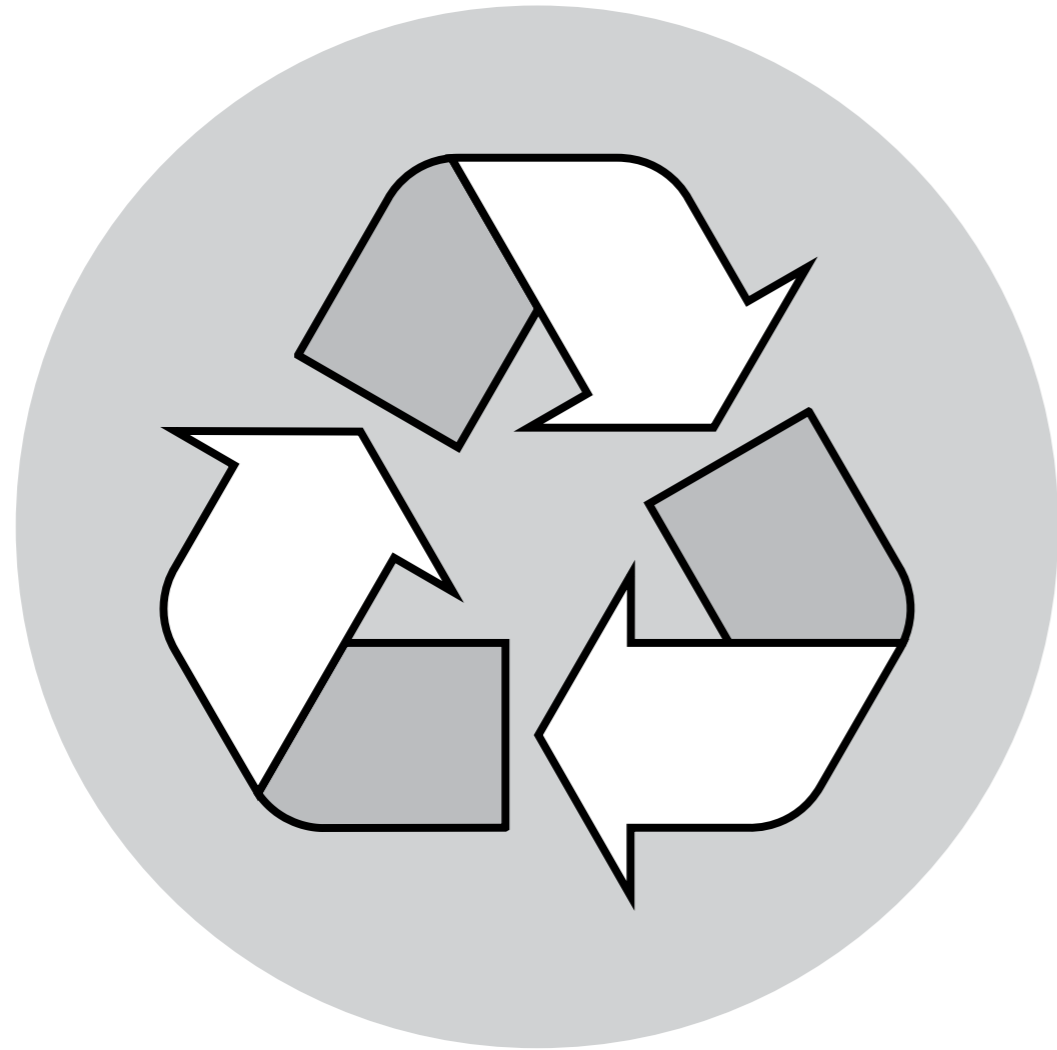
Rezervy

1. Rezerva pro radlickou radiálu
2. Rezerva pro centrum lokality Opatov
3. Rezerva pro břeňovskou radiálu
4. Rezerva Branické náměstí
5. Rezerva pro stanici metra D - Nové Dvory
6. Rezerva pro rozvoj - Hostivař





# Strategie



Hilde Heynen

Vymezení

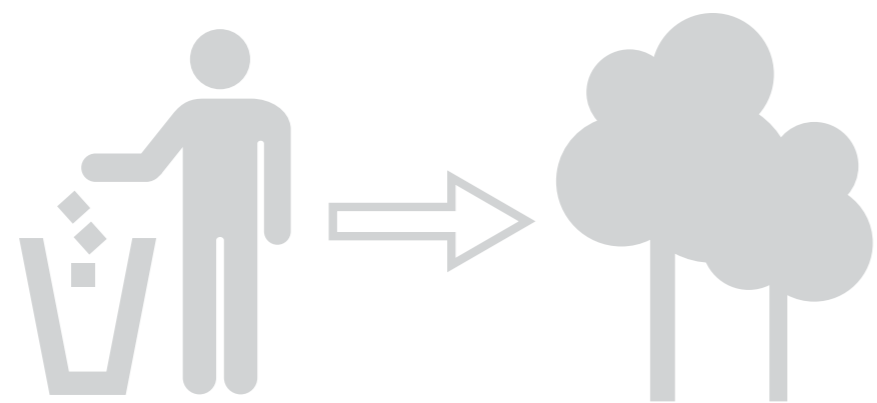
Hybridní krajina

Výplň městskou strukturou

*„Proces urbanizace není nadále vnímán jako nahrazování přírodního prostředí prostředím umělým, ale jako proces transformace společenského i fyzického prostředí na prostředí nových kvalit.“*

(Heynen, 2006. cit. In: Krylová, 2012, str. 8)





FROM DUMPS TO DESTINATIONS  
GARBAGE TO GREEN  
LANDFILLS TO PARKS

**VELIKOST x MÍSTO x CENA**



Freshkills, Staten Island, USA



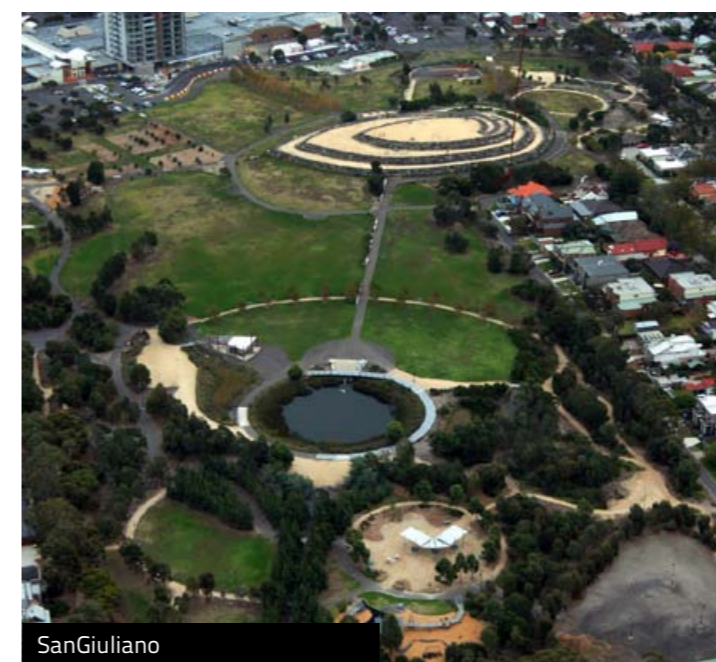
Mount Trashmore, Virginia Beach, USA



Qiaoyuan Park, Tianjin, Čína



San Giuliano park, Benátky, Itálie



SanGiuliano



Jordan Valley park,

Konverze skládek na parky mají dlouhou historii – jedna z prvních (v USA) byla zdokumentovaná už v roce 1916 v Seat-tlu. Uzavřené skládky představují obvykle vhodné lokality ze tří hlavních důvodů: **velikost, umístění a cena.**

Většinou jde o jedno z mála velkých nezastavěných území v nahuštěném prostředí velkoměsta, přičemž je velká šance, že tyto pozemky bude možné získat velmi levně, zdarma nebo dokonce s dotačním příspěvkem. Nízká kupní cena pozemků je přitom obzvlášť důležitá, protože konverze může být spojená s dalšími citelnými náklady (průměrná cena je podle Centre for City Park Excellence 300 000 dolarů na akr) – ty však nemusí nést vždy pouze developer.

Dva hlavní problémy při využívání bývalých skládek jsou tvorba plynů a usazování půdy. Při rozkladu odpadků vzniká řada plynů jako je metan, oxid uhličitý, amoniak nebo sulfan. Například metan se přitom může uvolňovat i třicet let po uzavření skládky. Tento plyn se však po konverzi běžně odebírá do zásobníků a jeho prodej naopak slouží jako zdroj příjmů pro nově vzniklý park.

S usazováním půdy je větší problém. Povrch se může na místě bývalého úložiště odpadu propadat až zhruba o 20 procent v průběhu 20 až 30 let. Takový pohyb půdy by zničil základy domů, inženýrské sítě i sportovní hřiště – v případě čistě přírodního využití to však nevádí. Úložiště odpadu však obvykle tvoří jen část areálu skládek (někdy méně než polovinu), na zbylé ploše je možné bezpečně stavět. Přesné plánování a znalost podloží je však při konverzích skládek velmi důležitá.





**Moston Brook koridor**  
[ Oldham , Velká Británie ]

SITUACE

- 70 hektarů řídkého, polopřirodního lesního porostu a otevřeného prostoru v rámci města
- nachází se na hranici mezi Oldhamem a Manchesterem
- koridor sestává z 5 různých skládek
- využívání skládek skončilo v roce 1990
- ne všechna tato místa jsou řádně zasnována a sledována

VIZE

Koridor Moston Brook bude přeměněn na zelenou síť parků a městského lesa. Projekt zajistí zlepšení kvality vody, biodiverzity v potoce a v jeho okolí a cyklistické stezky.

VÝHODY

- aktivní zapojení místních komunit prostřednictvím zástupců různých čtvrtí, vlastníků půdy a podniků v rámci partnerství Manchesteru a Oldhamu
- investice ve výši 4 milionů eur



**Gulbergen**  
[ Eindhovenský region, Nizozemsko ]

SITUACE

- skládka se rozkládá na 49 hektarech a je 45 metrů vysoká
- nachází se mezi městy Eindhoven a Helmond obklopena zelení
- mezi roky 1958 až 2005 tam bylo uloženo 10 000 000 m3 komunálního odpadu
- chráněna horním krytem, spodní vložkou (částečně), a některými prvky následné péče.

VIZE

Oddechový areál vznikající na 325 hektarech počítá s golfovým hřištěm, zoo parkem, venkovním prostorem pro pořádání akcí, bungalovy, pekárnu, amfiteátr, minigolfem, wellness farmou , hřištěm, cyklistickými stezkami, fitness areálem, velkým zahradním centrem a ekologickou zónou (65 hektarů). Vedle stávajícího golfového hřiště bude na místě skládky vybudován amfiteátr, dráha pro horská kola, venkovní sjezdovka a vrcholová vyhlídka.

VÝHODY

Turistický a rekreační krajinný park s výrazným podílem zeleně sloužící městům Eindhoven a Helmond a okolním obcím s více než 700 000 obyvateli.



**Vlagheide**  
[ Schjindel, Nizozemsko ]

SITUACE

- skládka se rozkládá na 44 hektarech a je 28 metrů vysoká
- nachází se uprostřed 3 obcí (Sint Oedenrode , Veghel a Schjindel) v zemědělské a zalesněné oblasti
- v letech 1960 až 2003 bylo v této bývalé pískovně uloženo 4 560 000 m3 odpadu
- chráněno horním krytem a spodní vložkou (částečně), a některými prvky následné péče

VIZE

- Zlepšení přírodního prostředí, krajiny a kulturního dědictví rozšířením Eerdse Bergen
- Vytváření ekologických zón a soukromých pozemků včetně realit, renovace a přestavba 2 větrných mlýnů
- Obnova vřesovišť a podpora chovu ovcí
- Podpora cestovního ruchu prostřednictvím výstavby dvou čajoven, kempu a ubytovacích zařízení
- Vybudování 18-ti jamkového golfového hřiště s ubytovacím zařízením
- Zlepšení dostupnosti vytvořením turistických tras o délce 17 km
- Vytváření pracovních příležitostí prostřednictvím vybudováním obchodního centra Duin-vlagheide.



**Reinaldapark**  
[ Haarlem , Nizozemsko ]

SITUACE

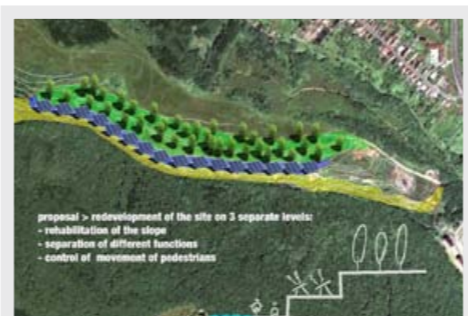
- 20 hektarů ve východní části města Haarlem
- obklopeno obytnými a zemědělskými oblastmi
- skládka fungující mezi lety 1954 až 1980 , poté přeměněna na park
- je potřeba upravit pokrývající vrstvu půdy , zlepšit stávajícího parku a vyhovět mnoha prostorovým nárokům.

VIZE

Od úpravy půdy jako počátečního východiska začne vznikat moderní a atraktivní městský park za intenzivního zapojení zúčastněných stran. Nový park bude otevřen v roce 2014. Propojí město a venkov a poskytne Haarlemské komunitě širokou škálu aktivit.

VÝHODY

- Zachování veřejného parku
- Vysoká kvalita veřejného prostoru pro hrající si děti, sportovní aktivity (fotbal, tenis, vodní sporty, rybaření), pěší turistiku a síť cyklostezek, restaurace a válečný pomník
- Ekologická tranzitní zóna (mezi městem a vesnicí?)
- Zlepšení environmentální situace



**Myslava**  
[ Košice , Slovensko ]

SITUACE

- rozloha zhruba 18 hektarů a výška 40 metrů v nejvyšším bodě
- 2 000 000 m3 / 1,2 milionu tuny uložených odpadů
- ukládání odpadu mezi lety 1950 až 2007
- skládka se nachází v západní části města, v těsné blízkosti vilové čtvrti
- to se nachází na severním břehu Baška potoka v kopcovité a zalesněné oblasti

VIZE

Plocha skládky musí být rekultivována s cílem poskytnout přístup k okolním lesům a polím. Bezprostředně po rekultivaci skládky by mělo být místo zatravněno bez jakéhokoliv dalšího rozvoje (v této fázi) a mělo by být využíváno stejně jako ostatní lesní louky a paseky.

VÝHODY

- Zvýšení hodnoty pozemku - hodnota stávající skládky je nulová, zatímco hodnota zatravněné půdy může být vyjádřena v kladných číslech.
- Odstranění ekologických a zdravotních rizik - přestože je tento přínos obtížné explicitně definovat, je zjevný a nesporný.



**Zavoaie**  
[ Bistrita , Rumunsko ]

SITUACE

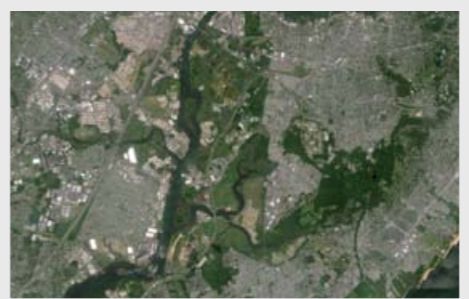
- rozloha skládky zhruba 7,7 hektaru o průměrné výšce 3 metrů
- skládka Zavoaie se nachází v jihovýchodní části města, rozkládající se na terasách u levého břehu řeky Bistrita
- odpad tu byl ukládán od roku 1960 do roku 2009
- skládka byla zapečetěna krajským městem Bistrita-Nasaud.

VIZE

Preferovaná varianta je městský park zahrnující čtyři prvky : skateboard park, venkovní fitness centrum, dětský koutek a turistické centrum. Důležitým prvkem této vize je spojení do města přes cestu podél řeky.

VÝHODY

- Celková investice ve výši 6 milionů eur.



**Freshkills**  
[ Staten Island, NY, USA ]

SITUACE

- s rozlohou 890 hektarů a maximální výškou 69 metrů jde zřejmě o největší skládku na světě
- nachází se na západním břehu ostrova Staten Island na jihozápadě New Yorku
- skládka fungovala v letech 1947 až 2001,
- dvě ze čtyř hor odpadu jsou plně zakryté neprostupnou izolační vrstvou, u zbylých dvou tento proces už začal

VIZE

Převážná část oblasti má být přeměněna v park. Ten bude po dokončení zhruba 2,7 krát větší než Central Park. Jeho součástí bude mimo jiné: eměle vybudované mokřady a přírodní park situovaný zejména v severní části oblasti, restaurace, kulturní centra a další budovy určené pro rekreaci, cyklostezky, golfové hřiště, tenisové kurty a další sportoviště, solární elektrárna rozkládající se na ploše 46 akrů, lisovna odpadu (již fungující), z níž se kontejnery s odpadem z oblasti Staten Island pomocí železnice odvázejí na skládky ve státě Jižní Karolína. Památník obětem teroristického útoku z 11. září 2001, jejichž ostatky z části skončily na skládce. Dokončení projektu se očekává v horizontu 30 let.



**Mount Trashmore**  
[ Virginia, USA ]

HISTORIE

- Lokalita se nachází se ve městě Virginia Beach na východním pobřeží USA
- Skládka fungovala pouze v letech 1967 až 1971. Pojímala zhruba tisíc tun odpadu denně, brzy ale začala být přetížená

SITUACE

Na místě uzavřené skládky byl v roce 1974 vybudován kopcovitý rekreační park o rozloze 165 akrů, který v nejvyšším bodě dosahuje výšky 18 metrů. Součástí areálu je mimo jiné: rozsáhlý skate park, basketbalové a volejbalové hřiště a řada dalších sportovišť, 11 piknikových míst, dva rybníky, zahrada, která vzhledem k vybraným druhům rostlin prakticky nepotřebuje uměle zavlažovat



## URBAN FARMS COMMUNITY GARDENING MULTIFUNCTIONAL PARKS



### Prinzessinnengärten [ Berlín, Německo ]

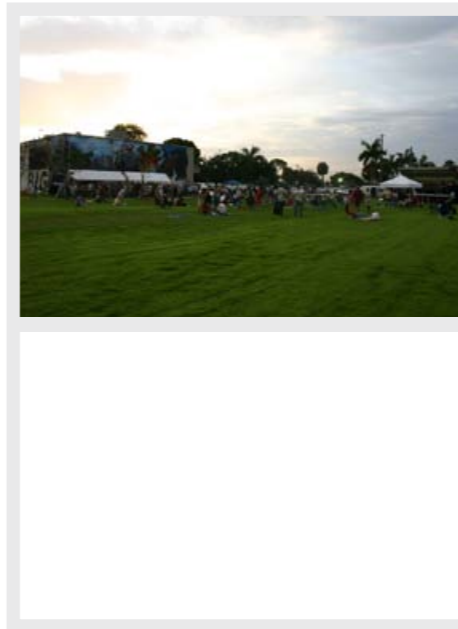
**LOKACE:** náměstí Moritzplatz ve čtvrti Kreuzberg v centru Berlína

**PŘEDCHOZÍ STAV:** Původní obchodní dům z 20. Let zničila během 2. Světové války bomba, lokalita se pak přes 50 let používala jako skládka.

**ROZLOHA:** 29 360 metrů čtverečních

**PŘEMĚNA:** V roce 2009 si lokalitu od města pronajalo sdružení „Nomadic Green“, které skládku pomohlo vyčistit a vybudovalo tu rozsáhlou komunitní zahradu.

**VYUŽITÍ:** Místo funguje jako centrum pro komunitní zahradničení, které je otevřené všem zájemcům. Příjem zajišťuje prodej plodin i sazenic a přidružená jídelna. Důležitou částí projektu je vzdělávací aspekt, sdružení spolupracuje se školkami a školami a součástí zahrady je i dětský klub. Vzhledem k tomu, že jde jen o pronajatou plochu, je celý projekt pojatý jako „mobilní zahrada“ – rostliny jsou pěstované v přenosných blocích. Prinzessinnengärten je zamýšlena jako pilotní projekt pro další podobné zahrady.



### Jaco Pastorius Park [ Oakland, USA ]

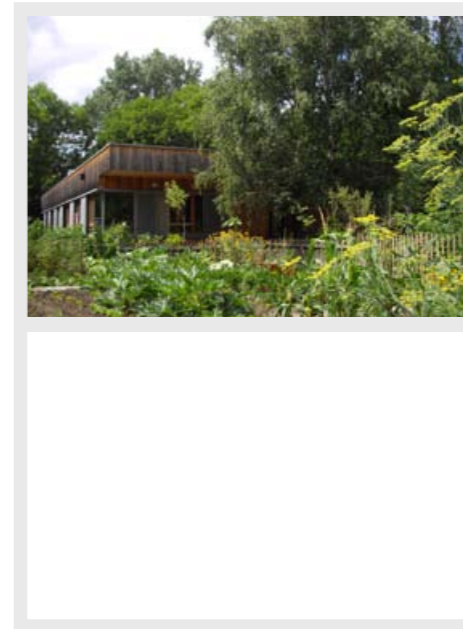
**LOKACE:** park poblíž dálnice North Dixie ve východní části Oakland

**PŘEDCHOZÍ STAV:** Oblast byla původně zastavěna převážně starými sklady, nájemními domy a parkovišti.

**ROZLOHA:** 6000 metrů čtverečních

**PŘEMĚNA:** V roce 2007 město v rámci rekultivace centra otevřelo rozsáhlý multifunkční park. Většina původních objektů byla srovnána se zemí, zbytek prošel renovací.

**VYUŽITÍ:** Většina oblasti je využívána jako klasický městský park pro rekreaci a sport, v severní části areálu fungují komunitní zahrady, které fungují jako komerční farma i jako výukové centrum. Kromě několika rodinných i bytových domů v areálu funguje i komunitní centrum s restaurací a kulturním sálem. Vlastníkem většiny pozemků je město a projekt je zamýšlen jako trvalý.



### Kinder-und Jugendfarm Ramersdorf [ Mnichov, Německo ]

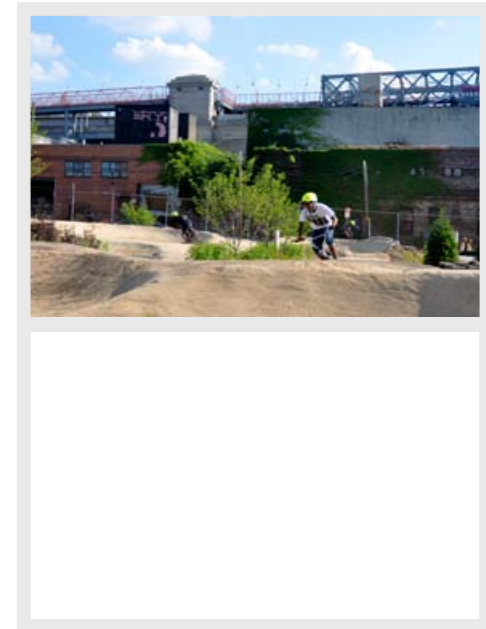
**LOKACE:** Dětské centrum a farma v bezprostřední blízkosti víceuúrovňové křižovatky ve čtvrti Ramersdorf na jihovýchodě města

**PŘEDCHOZÍ STAV:** Reziduum původní zemědělské krajiny obklopené pozdější městskou zástavbou.

**ROZLOHA:** 5000 metrů čtverečních

**PŘEMĚNA:** Přeměna nevyužívaných ploch na park vyvrcholila v roce 2002 otevřením nového centra, veškeré stávající budovy vznikly „na zelené louce“.

**VYUŽITÍ:** Rozsáhlý areál je využíván jako centrum pro děti a mládež, přičemž největší plochu zabírá farma zahrnující kromě zemědělské zahrady i chov velkých zvířat. Součástí areálu jsou ale mimo jiné i basketbalové a fotbalové hřiště, tenisový kurt, stanový tábor a různé dílny.



### Havemeyer Park [ New York, USA ]

**LOKACE:** Cyklistický park v newyorské čtvrti Brooklyn v bezprostřední blízkosti williamsburského mostu. Hustá městská zástavba v okolí má částečně industriální charakter.

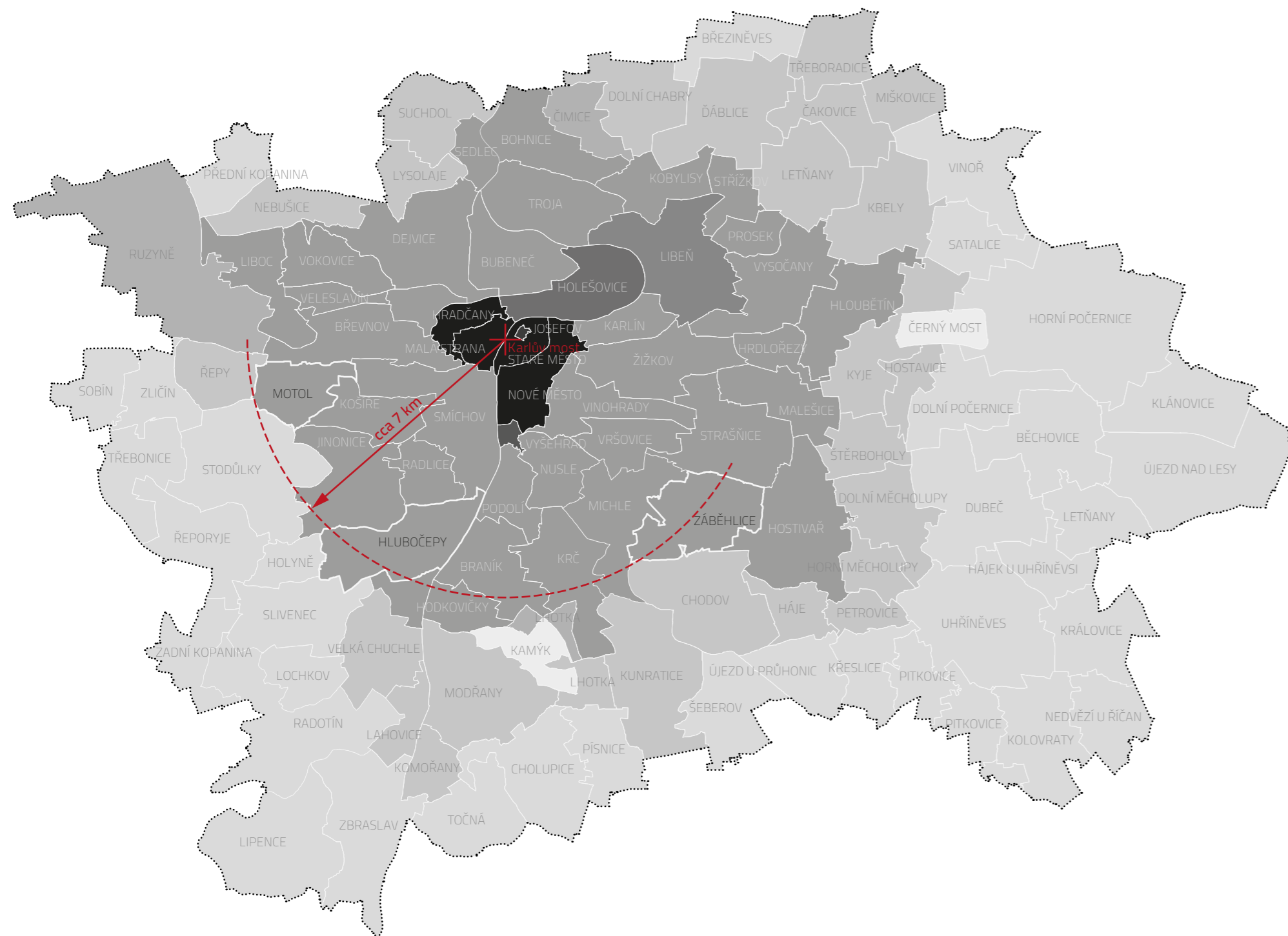
**PŘEDCHOZÍ STAV:** Areál sloužil jako parkoviště pro firmy vykládající zboží z East River.

**ROZLOHA:** 5110 metrů čtverečních  
Přeměna: Stávající projekt je čerstvou záležitostí, otevřen byl teprve v létě 2013.

**VYUŽITÍ:** Areál slouží především jako volně přístupná dráha pro terénní kola provozovaná cyklistickým obchodem Ride Brooklyn, nabízející pronájem kol i výuku jízdy. Součástí areálu je ale městská farma organizující vlastní workshopy a prodej potravin, čítárna se stovkami knih a pravidelně se zde pořádá celá řada dalších aktivit od výuku jógy až po různé kulturní aktivity.



# Lokality



Správní hranice Prahy

	1784		1922
	1850 - Josefov		1960
	1883 - Vyšehrad		1968
	1884 - Holešovice		1974 (včetně 1970)
	1901 - Libeň		nově vytvořené k.ú. v letech 1987 a 1988

## Výběr lokalit

- lokality byly okrajem Prahy (během skokového rozrůstání Prahy je město "obešlo")  
 - "stoleté" město - jak se lokality proměnily jejich včleněním do správních hranic města  
 - zůstaly málo využívané, ačkoliv jejich poloha vůči centru

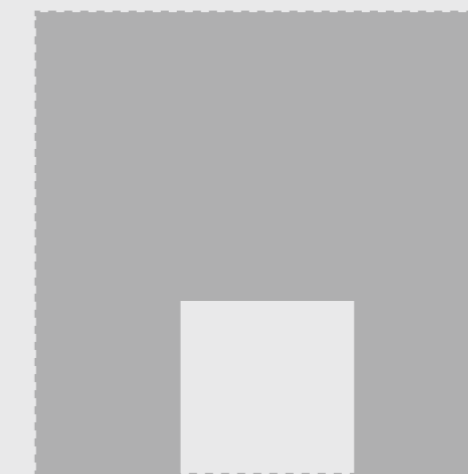
## Barrandov

Ochranné pásmo/rezerva



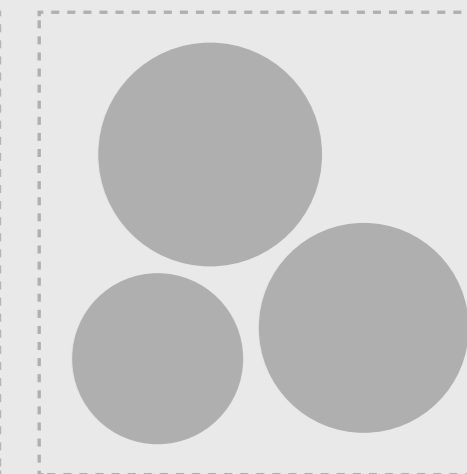
## Motol

Greenfield/



## Slatiny

Brownfield/





Levý břeh

Pravý břeh

lokalita Motol

lokalita Slatiny

lokalita Barrandov

